

VIENYBĖ LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 7.

Plymouth, Pa., d. 13 Vasario (February) 1901 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVI.

Rasiant apie permainymą adresu
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.

Dėl norinčių pamatyti mūsų
laikraštį siunčiamė vieną numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybė Lietuvnikų“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Paukštis & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybė
Lietuvnikų“ executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:
Jon PRINTING in all modern languages.

Vienybė Lietuvnikų

Išleista kožną Seredą, Plymouth

KAS TUOJA.

ANT METŲ AMERIKOJE....	\$2,00
Į UŽMARĖ.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms	25c.
Už colį vieną sykį garsinant	\$1,00
Pajieszkėjimai: už vieną sykį	50c.
Du sykius garsinant	75c.
Tris sykius (už vieną dolerį)	\$1,00

Pinigai kitai nepaisuncia, kaip tik per
MONEY ORDER, oa registravotose gromatose
ant szito antraszo:

J. J. Paukštys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.

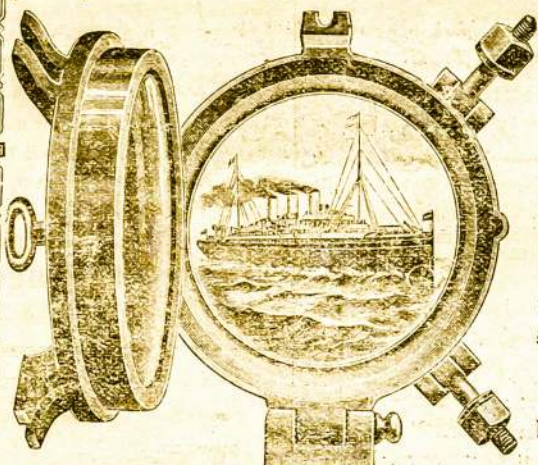
„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugyszių,
apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas
atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausiu laivu *

Siunczia
pinigus į vi-
sas svieto dalis
greitai ir pigai.
Norintis kad jo
pinigai siunc-
ziami į tėvy-
nę nepražutų ir
kuo greičiau-
siai nueitų te-
gul kreipiasi

Po TOKIU
ADRESU
pas mumis

J. J. Paukštis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Gerianse dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susinesimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigus greitai ir pigai.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

Daugiau kaip
30 metus iszmegetintasi
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas

„ANKER“ (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.

yra geriausias gyduole nuo

Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.

ir wisokiu Rheumatiszku
skaudejimu.

uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas

F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia
Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviezių mėsą: kiau-
lieną, verszieną, jautieną, avinczieną,
kumpiai szviezi rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, sikių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p gesnę prekę nei kaip pas kitus
visi pas Ad. Adžgaucka

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Daktarka.
Johanna Želviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
atidarytas { nū 12 iki 1 po piet,
nū 6 iki 8 vakaro.

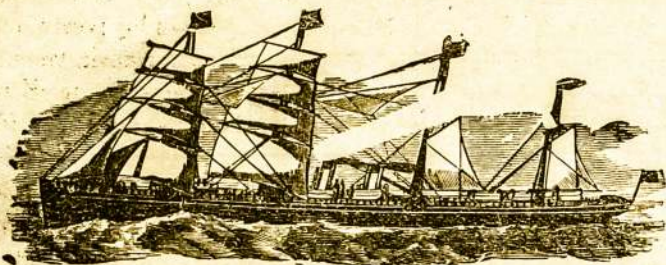
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dudu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantorėje galite susisiekėti lietuviskai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliūdėkite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdame tikičius ant visų geležinkelų Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes paimam pinigus į depositą bankos ir mokam po 3½ procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir viršaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir izimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Lietuviszkas ir Lenkiskzas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi pardūda szifkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir irucziausių laivų. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiuozcia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

Didele krautuve

IR KARUZIAMA

Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gėrymo ragaut, tegul atsilanko pas **Joną Žukaucką** Plymouth, Pa.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPACGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
P. O. Box 1018 Plymouth, Pa.
Sekretorius — A. Ilgunas
412 Breaker Str — Se: anton, Pa.
Kasierius — A. Olszewskis
60 Sub-Sta. Chic go, Ill
Knygius — N. Olszinskus
825 St. Olvir str. Cleveland, Oh.

The Fair Store.

Prekės mus krautuveje:
Mes turim: gasa dauz vokeriropų Hamų višalų iszrodanczių kurias ne rime iszarduoti — ziti nedėlia už to — las žomas prekes: 25c 30c ir 4) kožną. Mės te pel turime da tiamų q) fruntū mūs, kurios yra litą nuo szven žių. o kurias turim isz parduoti, kad iratyt me ant jų — po 7c ir au sz žiane
THE FAIR STORE
Pirmiaus Hersbergo r's stand 43 E. Maino st.
Abe J. Stone, savinikas.

ZINGEIDUS SVIETUI DALYKAS.

Tikrai vlenatinė gvdykla antužėld nimo plaukų ant praplikusių galvų, t-ppgi trumpą laiką sulaiko plaukų slinkimą.

Branch Office: 266 Grand str. Brooklyn, N. Y.
Geriansia dantų gyduole: musų gyduole nustabdo Dantų skaudėjimą į keles minutes. Mes savo gyduoles gvarantavojam. Prekė tik 20c. Imant 6 bonkutes \$1 00. Siuncziam pacztu ir į svetimas szalis. Budas kaip jas vartoti yra parodytas keliose kalbose. Norėdami pasiklaust rodos per laiszkus, adresuokite:
The J. M. BRUNDA & CO.
Box 2361. New York. U. S. A.

6 West Main st. — tai yra mūsų numeris. 100 cenzų nupirke daugiau mesos mus krautuveje, negu kokioj nors kitoj mieste. Kodel? Mės perkanė už pinigus ir parduome už įingis, už tai nekūr nopr kizsime. N įraszykit pes mūsų burg oti. NUMAZINTOS PREKES MUS MESOS KRAUTUVE 6 W. Main st. Plymouth, Pa

Griaucziausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
Telephone 4373. 421 Penn Ave.
Scranton, Pa.

Skaityk su atyda!

Firmas Lietuviszkas **ERAVO'S** Suvienytose Val-tijoje Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriausę ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiant truputį užsiliknami bet gal-

vos neskauda, nes jame nėra jokių jrimaiszytų kvapų nė jreky.

Todėgi perkantieji ir parčvėji (sziaurinė) visi- cas meliulite Lietuviszko

alus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelspise savo Vientauczius lietuvis.

POLISH---LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

A. L. GRAICZUNAS,

(LIETUVISZKAS DAKTARAS)

772 Milwaukee Ave. Chicago, Illinois.

PRIMA { nuo 8 iki 10 ryto
LIGONIUS { nuo 12 iki 1 po piet
                  { nuo 7 iki 9 vakare.

Ateik pat arba gali paszyukt į savo namus. Gydan pasekm ngai ir didziausioje paselaptyje užlalkau už-ikreziaczius limpanczis gėdngas ir raufoto vyr ezki mo ligas. Ateszaukiantiems per laiszką su spraszymu savo ligos duoda rodą

HOTELIS arba geriausia užėiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szj bei tą dasizioti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarėlių skanų užirukyti, ateikite pas:

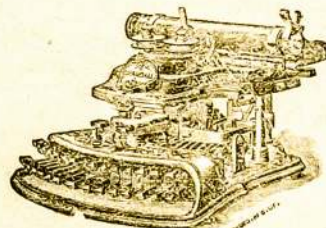
Antaną Kalinaucką
18 N. Hancock st. WILKES-BARRE

AGENTAS

aseekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ucnie

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Ant pardavimo

dėl drukavimo laiszkų, nauje maszi nukė Munson No 3, prekė \$25,00 Atsiszaukite ant szio adres:

J. J. Pauksztis
Bx 1018 Plymouth, Pa.

„LIETUVA“

Nedėlinis Laikrasztis iszeina kas pėtnycziu Chicagoje ir paduoda žmonems svarbiauses ir teisingiauses žines isz Amerikos, Lietuvos ir viso svieto. „Lietuva“ paduoda naujausias politikiskas žines, tai yra, apie krutėjimą žmonių visuose krasztuose svieto, visose vieszpatystese, apie jų darbus, uzdarbius, naujausias iszradimus (iszmislus) ir t. t. Kas „Lietuva“ skaito dasizinos apie viską, kas tik sviete darosi, apsiszvieis ir iszmoks žmoniskai pasielgti.

„Lietuva“ ka-ztuoja ant metų \$200, ant pusės metų \$1,00. Pinigai tur but užmokėti isz virszaus.

Uzsiraszydami ir pinigus siusdami adresuokite teip:

A. Olszewski
924 33-rd. st., Sub-Sta. 60
CHICAGO, ILL.

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.

42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
Skolina piningus.

GAS! for acceptable Ideas. State if patented. THE PATENT RECORD, Baltimore, Md.

PERŽVALGA.

— Galime pradžiuginti mylėtojus muzikos ir garbintojus d ro V. Kudirkos: lietuviszkas valeas „Nemuno vilnys“, kurio pirmasis išleidimas buvo jau išsžentas, pasirodė naujam dailiam išdavime pas Breitkopf & Hartel Leipzig. Kaip ir pirmam išleidime, pryszakinis puslapis papuosztas d-ro Vinco paveikslu ir paties jo paraszu (fac simile); apaczioje nupiesztas pagal fotografiją dailus Lietuvos kampelis: Aleksoto dalis su Linksmojo kalno skardais, apžėlusiais erszkėtrožėmis ir žaliais krumais, Nemunas su vandeniniu tiltu ir Kauno grįstoji antnemunėsu keliais namais. „Nemuno vilnys“ galima parsikviesti iš „Vienybės“ išleistuvės už 50 ct. — D-ro V. Kudirkos muzikalizskų veikalų yra dar ir szitie: „Varpelis“, valcas, 30 ct., „Dėdienė“, polka, 30 ct., „Sudiev“, mazurka, 40 ct., „Lepunėlė“, polka-mazurka, 15 ct., „Bum-czik-czik“, mozuras, 25 ct.

— Išžėjo teipgi, jau nuo seniaus žadėtas, gražiai nupiesztas pagal fotografiją d-ro Kudirkos paveikslas tokio didumo: 19 colių pločio ir 24 augszczio; apaczioj velionio *facsimile*, t. y. jo paties rankos paraszas. Vienas paveikslas ekzemplorius kasztuoja 50c.

— Brooklyn, N. Y., pasirodė naujas lietuviszkas laikrasztis „Žvaigždė“, kurio pirmas numeris išžėjo 31 perėjusio Sausio. Numerio didumas — kaip mūsų „Vienybės“.

— „Tėvynės Sargas“, N 12, užtinkame žinią apie kun. Juozo Skardžio mirtį, isztikusią jį 3 Lapkričio 1900 Petropilės lingonbutyje. Kun. Skardis gimė Ukmergės paviete, Vyžonų parapijoje; išžėjo mokslus dvasiszkoje Petrapiilės seminarijoje ir akademijoje. Po išszventinimo paskirtas

už kapelioną į Charkov'o miestą Mažoją Rušiją; potam, arkivyskupas Kazlauskis pakvietė jį Petropilėn į savo kapelionus; bet kn. Skardžiui atvažiavus, pats arkivyskupas buvo tam tarpe pasimiręs. Taigi kun. Skardis liko be vietos, iki po kelių mėnesių apturėjo kapelionystę Sz. Katarinos bažnyczioje. Besirengdamas iszduoti ekzaminą ant daktaro teologiijos, kun. Skardis pasimirė ir palaidotas su tokia iszkilme, prie tokios lydinczių daugybės, kokių nesusilaukė nė pats arkivyskupas. Kun. Skardis buvęs didei uolus ir szventai pildęs savo paszukimo pareigas; o dar, kaip „T. S.“ sako, ir mūsų „rasztenybė didziosios vilties jame nustojė“. Tesie jam lengva sziaurės žemė! Kiek neatsiektų vilezių, gerų troskimų ir prakilnių darbų nuskerta ta nemaloni giltinė... Kun. Skardis turėjo tik 27 metus amžiaus.

— Žemaitijoje, miestel. R. ir jo apygardėse, susitvėrė liūsa draugija, kurios sąnariai pasižada „*paprastoje savo kalboje vartoti tik grynius lietuviszkus žodžius*“; draugystė atsirado pati per savę ir pritraukė daugelį lietuvių. Kad kas tokią dvasę ir mums Amerikoje įkvėptų!

— Ko mes galime tikėtis nuo tų valdžių, po kurių juugū pateko Lietuvos krasztai, — aiszkliai matome iš Vokietijos ministro Rheinbaben'o žodžių, isztartų Berlyno seime: „Leūkai turi žinoti, jog jie yra vokiecziai ir pasiliks vokiecziais iki Prusų erelis plasnoja savo galingais sparnais“. Taigi ir Lietuviai, gyvenantieji Prusų Lietuvoje, teipgi Vokiecziai? Aiszku, kad valdžios numanyme teip yra. Beje, Vokieczių ciesorius ir kunigaikszcziai visą Rytprusijų provinciją vadina ne kitaip, kaip „Lietuva“, jos gyventojus Prusijos karalius tankiai pagiria, kaip savo „narsius ir isztikimus lietu-

vius“, bet tas vardas — tik tuszti žodžiai, nes Vokieczių mintyje Lietuva — tai sausas geographiszkas terminas, o Lietuviai tai yra tik Vokiecziai, apgyvenusieji tą geographiszką plotą.

— Kam dar nebutų aiszkus vyskupų Eis'o ir Messmer'o padavadyjimai dalyke įvedimo ne-anglų bažnycziose ir mokslinycziose angliszkos kalbos, — tas suseks tikrą tų padavadyjimų prasmę sekan czinose žodziuose, kurinos yra isztaręs pats vysk. Eis 19 Sausio per szventę dvasiszkoje seminarijoje St. Francis, Wis. „Asz iszlidau paliepiam, norėdams ne užginti vartojimą svetimų kalbų bažnycziose, bet geisdams naudoti czią užgimusiems svetimtauczių vaikams. Asz rupinuos, idant įpratinti naująją genkartę, kad ji vartotų *vien tik angliszką kalbą*, ir dėlto padavadyjau, idant visose bažnycziose sakytų du syk pamokslus angliszškai prie ankstyvųjų miszių. Asz neuždraudžiu svetimtaucziams naudotis isz savo kalbos, vienog kadangi czią gimusieji vaikai turi mokintis angliszkoje kalboje, tai asz esu įsakeš skelbti angliszkus pamokslus“. Aiszkliaus buti negali: vysk. Eis, suprasdams, kad neįstengs paversti į anglus senąją genkartę, maloningai paveliją jai džiaugtis savo kalba, bet vaikai — tie turi isz mažens virsti į anglus; isz czią visi nauji padavadyjimai. Matyk, kiek mylestos: vyskups neuždraudžia mums tarp savęs lietuviszškai kalbėti, bet iszszadėk vilties iszgirsti vaiką lietuviszškai kalbant. Visi svetimtaucziai tos politikos pražutingumą suprato. Lietuviai nenori ją suprasti.

Isz Lietuvos.

Vilnius. Iszvažiavus vyskupui Zvieravycziui į užrubežį, jo vietą užėmė pralotas Bac-

ka. Kaip girdėt, jis užmanęs įvesti lietuviszkus pamokslus paczioj katedroj 6-oj valandoj vakare, kuomet žmonių bažnyczioje jau nėra. Neabejojame, kad nestigs ir tūomet klausytojų, bet gerai žinome, kad jeigu tokius pamokslus toj valandoj įvestų lenkiszškai, tai nė geriausia iszkalba kunigų Jasinskio ir Kurzevskio nieko ne gelbėtų. *Vanagėlis.*

Panevėžys ir Mintuva.

Apie szv. Petrą atsitrankė į Steigvilius pas Vladislovą Poželą Pakruojo pristovą Kozello ir keli žemskiai. Požela pabūgė szimet Mintuvos gimnaziją. Kozello gudrūs sniupukas, beveik įpėdinis Von siacko. Jau seniai jis vuostinėjo Vladislovo pėdas, o szimet ir visai pradėjo į pakinkius kabintis. Matot artymiausiuose nuo Poželos miesteliuose: Linkavoj, Žeimelyj, Vaszkuose bernukai iszmuszė žydus. Tuo paczių įjauk pasirodė apie tą krasztą lietuviszki atsizsaukimai. Žydeliai, o paskui juos ir daugumas sermėgių, nė girdeję, nė regėję, ėmė rėkt, kad „tos popieros“, tai ant žydų galvos. Galvocziai pristovai, pirmutinis Kozello, iszgalvojo, kad tie atsizsaukimai, — tai lietuvių, „sicilistų“ darbas. „Jie dabar kelia žmones priesz žydus, o paskui pradės — priesz ponus ir valdininkus!“ — pasakojo jis savo geriems pažįtamiems. Kozello, kinkos drebejo: drebejo ir už savo kailį ir už kisenius duosnių žydelių, kurie jau nekartą įpaudė į gniužtę. Pradėjo gaudyt tuos nedorus žmones. Neuzilgo pasisekė jam kelis tokius patėmyti. — Vieną szventą dieną po Žeimelį vaiksyczioje sau trys juodai apsilvėkė vaikiniai, kalbėjo tarp savęs lietuviszškai (tai jau neisztikim!), o paskui skaitė žmonėms, iszsiėmę isz kisenės kažin-ko-kią popierą. „Tai jau czią

tie!" — nusprendė Kozello; po keleto dienų jau jis buvo reviszkej Pozelos, vieno iš tų trijų „sicilistų", kurie skaitė žmonėms afiszkas lietuviszko spektaklio Mintaujoj. Ilgai sėdėjo pristovas vienas, užsidaręs su Požela, laukė kyszio, bet nesulaukęs, ėmė krėsti; pasiėmė knygelę su užrašais, pradžia kokie vertimo, laiszką d. Vaineikio, dar kokius niekniekius ir tiek. Vladislavo nearesztavo; jis ramiai namieje sėdėjo ir džiaugėsi, kad teip laimingai perėjo audra.

Jau beveik sanvaitė po kratos, ugi žiuri: vėl atuzia raudonsiuliai; Poželą areztavo ir nuvėžė Panevėžin į kalėjimą. Pradėjo tyrinėti. Raudonsiuliai moka prikalbėti begalę meilių žodžių, moka apsukt galvą jaunam žmogui; isztraukia vieną, kitą nereikalingą žodį, ir jau to jiems užtenka.

Teip ir su Pozela padarė: jo užrašų knygelėj rado priraszinėta daug visokių skaitlių, daug pravardžių; net keli vardai lietuviszkių knygų buvo įtepti. Panevėžieciui žandarui Vasiljevui užteko tų užrašų; tuoj gražiai, isz lėto pradėjo traukti žodis po žodžio. Neiszgudrėjęs dar buvo vaikinias — žandarai patyrė: 1. kad Mintaujoj pas mokintinius yra hektografas; 2. kad Požela kartu su draugais iszsiraszinėjo mokliszkas maskoliszkas knygas; 3. kad Mintaujoj buvo kokia lioterija; 4. kad jis skaitė kelias lietuviszkas knygeles ir davė kitiems įskaityt. . . užteko sznipukams tiek iszgauti.

— Hektografas! . . . a — a gerai! . . . O ką veikia su tuo hektografu gimnazistai? — klausia Vasiljevas.

— Hektografuoja lotyniszkus arba graikiszkus žodžius, rusiszkus vertimus isz senoviszkių kalbų. . . atsakė Požela.

Bet žandarai gerai žino, kad pernai Steigvilių sodžiuje tėviszkej Pazelos, buvo iszlip-

dinti lietuviszki hektografuoti atsiszaukimai, o szimet vasarą apie Rozalimą. . . „Ar czia ne jo darbas?" smilkerėjo raudonsiuliui.

A — a mes žinom: tie lietuviszki atsiszaukimai, tai tamistos darbas!? paklausė sznipas ir ismeigė į Poželą akis, tarytum isz veido nori perskaityti atsakymą.

— Sakiau, ką mes veikėm su hektografu. . .

Raudonsiuliai pradėjo uostinet, sekiot pėdom. Neuzilgo padarė kratą Mintaujoj pas Sztelmacher'į, kur pernai Požela gyveno. Tarp Vladislavo knygų rado vieną numerį „Lietuvos darbininko".

Vokiecziai iszsigando. Sztelmacher'is net norėjo skūsti gimnazijos valdžią už tai, kad nepasakė jam, kas do per vienas tas Požela.

— Jei asz bucziau žinojęs, — sako Sztelmacher'is — asz jį tuoj bucziau iszvarę isz savo namų, bucziau padavę į žandarų rankas! . . . (Vyrai, atsargiaus su panasziais vokiecziais!)

Žandarų pulkauninkas pradėjo tyrinėti mokintinius Sztelmacher'ius; ką tik jie žinojo, viską iszdainavo, bet sznipai nieko isz to nepelnė.

— Kaip-gi meluosi? — teisinasi jie — pulkauninkas sakė, kad prisiekt reikės! . . .

Ir dar labiaus pradėjo dukti. Pas Poželą rado užrašyta, kad mokintinis Vasiliauckas ėmė nuo jo tokias ir tokias lietuviszkas knygas. Tuoj krėtė pas Vasiliaucką; nors nieko nerado, bet jį areztavo. Isztupėjo kalėjime pustreczios sanvaitės, ir sznipai, nieko neiszgavę, paleido jį 20 Rugšėjo.

Negana dar sitų kratų. 20 Rugšėjo apie 7 valandą ryto krėtė 3 vietose: pas valdininką Montvilą, mokintinį Avizonį ir Mickevyczių, rasti teip-gi nieko nerado. Po kratos visus tyrinėjo. Pulkauninkas Klado viską malė liežuviu,

kad tik ką isztraukt: „žinau, ir asz buvau jaunas. . . Tai nedyvai, kad jaunas žmogus prie kokios nereikalingos draugystės prisideda. . . Pas-kui, parėjęs į protą, viską pameta. . . Ne dyvai, kad ir tamista buvai prisidėjęs prie tokios draugystės". . . . Bet nuo jų visų neiszgavo. Aresztuotė vieną nearesztavo, tik Mickevyczius tapo prižiurimas per licijos ir turi porą kartų per sanvaitę pasirodyt pristovui. Mickevycziaus nepriima dabar gimnazijon, nors pirma buvo nusprendę priimti.

Visos szitos kratos buvo Mintaujoj. Ir Poželą 16 Rugšėj atvezė į Mintaują. Tyrinėjimai jo dar nepasibaigė. Kaip iszeis jam, tikrai nežinia; bet dabar jo dalykai jau geriaus stovi. Iszturėt iki galui, jis iszturės! Garbė mus kankintiniams! Sz-ja.

Mintauja. Liudnas naujienas mums nesza ruduo. Pilni kalėjimai lietuvių, kratos kas sanvaitė, bet tai jau nenaujiena mums: mes juokiamės isz tų kratų, kiekvienas pasiruošęs, jei ne szįdien, tai rytoj tupt į kalėjimą. . . Mus kankintiniai nenusiminię dvasioje. Nė didžiausi persekiojimai, nė kalėjimai, nė karai Siberijoj neįstengs užmuszti tą dvasią! Vieni pasęs, nueis į kapus issetis, kiti su naujoms spēkoms stos ant jų vietos ir kovos, kovos be galo. . . Teip visur buvo, yra ir bus! Ne, nesugrusvių litvomanų į kalėjimus! szito nėra ką bijotis. Bet sztai ko baisu: kalėjimai suėda žmogaus sveikatą — dar jaunas, pasidarai senu, dar sveikas, tvirtas žmogus, kaip aržu las, pradėdi vyst, džiuti. . .

Ir dabar murzinos, szlapios, nei apsiaszaroję, rudens dienos atnesza isz Mintaujos liudną žinią: daktaras Vaineikis serga kalėjime! Tai tikrai liudnos žinios. *Baublys.*

Politiszkos žinios.

Amerika. Kad galima būtų tikėti toms žinioms, ką garsina patys generolai, tai rodytusi, jog reikalai ant Pilipinų salyno virsta į gerą pusę. Gyventojai, raginami federalistų, nurimsta ir tulose vietose spiria mesti kovą ir apsiginklavusius pasikėličius; teip pavyzdžiui, pasielgė žmonės provincijoje Bataan ir ant salos Mindoro. Nors pietinėj Luzon'o dalyj, ant salutės Catanduanes ir kitur tenka dar amerikiecziams atitikti insurgentų pulkelius, — bet jos nepavojingos. Nuo tulo laiko valdžia atleidžia liuosnorių pulkus namon, ketindama užvaduoti juos nauja reguliariszka kariuomene.

Dabar, kada pulkai grįžta atgal į Ameriką, pasirodo, kaip daug žmonės nukentėjo per tą ekspediciją. Teip vrszininkai giriasi, kad liuosnorių pulkas No. 30 mažai aukų atkėlė, tacziaus isz pulkauninko Gardener'o raporto dasizīnime, jog jo pulke mirė nuo zaisdų ir ligų 87 kareiviai, o pavirto invalidais (luoszais) net 250 vyrų; kiti-gi pulkai yra dar labjaus nukentėję. Ar Siv.Valsztijos duos, ant galo, be tolesnės kovos, Pilipiniecziams liuosybybę ir įstatus — sunku ispėti.

Žinia tik, kad prezidentui reikalaujant, kongresas padaugino reguliariszkos kariumenės skaitlių iki 100,000 vyrų, o teip-gi paskyrė didesnę, negu kitais metais, sumą ant jų užlaikymo; ant karės reikalų suma isznesza 118 milijonų dolerių.

Amerikiecziai apturėjo ant Pilipinų gėdą ir nesmagumą. Tulas Carman su ispanu Carranzo, kurie buvo apsiėmę pristatyti Amerikos kariuomenei visokius reikalingus daigtus ir ant kurių valdžia buvo pilnai pasitikejęs, — kaip dabar pasirodo, slapta pristatydavo kas reikia teipgi ir insurgentams.

Pietinė Afrika. Kovos laukuose šiandien randasi dar 19 tukstanczių burų, kurie išsiskirstę kekėmis, laiko užėmę yvairias vietas kaip Transvaaliuj ir Oranijoj, teip ir Kapkolionijoj; dabar du tukstanczių burų įsiveržė net į Portugalų naujokynus ir iszardę 53 myles geležinkelio grumoja miestui Lorenzo Marques. Paskutiniam laike tankiai atsitinka susikirtimai yvairiuos daigtuos. Sztai, 30 Sausio, kovoje ties Modderfontein burai, užmusę 30 anglų, kitus 200 suėmė, bet savo budu vel liuosai paleido; mažų muszių atsitaikė net keletas, kuriuose pragaisztis buvo isz abiejų pusių. De Wet's traukia vis į pietus, idant apimti Kaplendą isz rytų pusės. Anglai, matydami savo silpnybę, praszo valdžios, kad kuonogreicziausiai atsigtų dar nors 30 tukstanczių vyrų.

Rytinė Azija. Reikalai Kinuose vėžioja žvelvs žingsniu. Vieszpatysezių pasiuntiniai jau sudarė ir padavė Kinų valdžiai suraszą tų augstųjų valdininkų, kurie prisidėjo prie sukilimo prieš europiecius. Tų valdininkų 12, tarp kurių trys kunigaikszcziai, o kiti generolai ir gubernatoriai. Pasiuntiniai reikalauja nubaudimo jų myriom, iszskiriant du kunigaikszcziu Tuan ir Lan, kuriuos ciesorius turi iszvaryti į Turkestaną. Tarp tų dvylikos didziunų du yra neseniai pasimirę, bet visgi reikalaujama nusprendimo jų myriop, idant dėl kerszo padaryti numireliams gėdą. Žinoma, Kinų perstatytiniai (reprezentantai) stiebiasi palengvinti korą ir siulo nužudymui tik du generolu, teipgi paveda europieciams pilną valę nubausti kartuvėmis ir abu numireliu. Tarybos apie nubaudimą kaltųjų tēsis dar kas-žin-kolei, bent galo visai nematyt.

Tuotarpu, kada Pekine jieszko sutikimo kelių, bokseriai, kaip ir pirma, dar nenor iszsižadėti vilties isztremiant isz Kinų visus europėnus. Generolas Waldersee siuntinėja į visas puses slaptas ir atviras ekspedicijas persekiojimui Kiniecių; tarpais Kiniečiai ir patys užpuola, kaip tai atsitiko su vienu prancuzų pulku. Į patį Pekiną, sako, slapta įsigavo apie 20,000 muslemitų (mohamedonų), kurie ketina sukelti per laukiamą szventę žmones.

Nemažą truckszmą pakėlė suėmimas angliszko kunigo Amento, kurs skaudžiai luposavo apyrubės Kiniecius; vie nam tik kaime jis atėmė nuo gyventojų savo naudai \$52,000.

Prie visų prispaudimų ir vargų, Kiniecius atlanke ir badas. Dvi provincijos Shansi ir Shensi, kuriuose yra 21 milijonas gyventojų, neturi sausai nėjokio maisto. Toks ten vargas, jog, atsitaiko, tėvai užmusza vaikus, idant pasisotinti; kiti valgo kunus nu mirelių. Prie tam žiemos szaltis padidina vargą.

Dalis darbu.

Buffalo, N. Y. Nuo tulo laiko straikuoja „Molde riai“ arba darbininkai geležies liejinyeiose; fabriku savininkai stengiasi partraukti dirbėjus isz kitur, bet tokiems scabams tenka tarpais ir nukęsti. Sztai pereitą sanvaitę buvo stoję į darbą du svetimi slovakai, tai straikeriai juos apdaužė nuvarė nuo darbo; o kada tie vargšzai kruvini gyzo namon, suėmė juodu policija ir įtupdė į lakopą. Sudžia vienok juodu paleido, patardams daugiau nelįsti kur nereikia.

Westville, Ill. Vienoj netolymoj anglų kasyklėje yra žydas-rasztininkas, nuo kurio darbininkams tenka nukentėti. Kas nori gauti darbą

tas turi pirkti lotą uz \$26,00; norėdams siųsti į savo krasztą pinigų, turi eiti pas rasztininką. Vienog jo siųsti pinigai daeina vos į keletą mėnesių: Sztai vienas vaikas iszleido per tą žyda 100 rubl., tai ik sziol dar pinigai ne vietoje.

P. V-is.

Columbus, Ohio. Susivaziavę pasiuntiniai anglekasių unijos su kasyklų savininkais, sutarė palikti ant szimų metų mokestis ir kitus dalykus teip pat, kaip buvo pereituose metuose. Kitas susivaziavimas atsibus 30 d. Sausio 1902 m.

Hazleton, Pa. Atsibuvo susivaziavimas pasiuntinių anglekasių unijos 7 kasyklų distrikto. Prezidentu distrikto vėla iszrinktas P. F. Duffy. Tarp daugelio nutarimų žymesni yra: organizuoti skirtingas kuopas isz vaikų, praneszti kasyklų darbininkams, nevažiuoti į Panther Creek api-linkės kasyklas, kur daug straikerių yra atstatytų nuo darbo, kol tie netaps priminti; kad kasyklų įstatymai būtų atspausdinti visokiose kalbose, dėl visų žinios; reikalauti, kad mainų inspektoriai būtų renkami per paczius darbininkus ir but po darbininkų kontrole, paliepta distrikto prezidentui buti ant kožno kasyklų peržiuretojų susirinkimo ir apie nepildymą kasyklų įstatymų praneszti prokuratoriui (district attorney). Sutarta tapo neužstoti už tuos snarius unijos, kurie per girtavimą neina į darbą ir per tai nukenczia.

Boston, Mass. No. 13 spaustuvių darbininkų unijos ant ekstra susirinkimo sutarė apszaukti straiką, jeigu tik darbdaviai nesusitaikys ant jų reikalavimų. Jie reikalauja vienkų mokeszių už tuos paczius darbus ir kad moterys gautų tokias pat mokestis, kaip ir vyrai, jeigu vyrų darbuose dirba.

„Mother“ Jones, kuri teip atsizymejo tarp anglekasių, laike paskutinio straiuko, straiku pasibaigus, nvyko į West Virginijos valstiją, kad tenai organizuoti naujas kuopas kalnakasių unijos. Dabar isz tenai persikėlė į Ohio valstiją, kur darbininkai daro tarybas su kasyklų savininkais.

Girardville, Pa. Kasyklose negali dirbti dėl stokos vandens. Lehigh Valley kasyklos Packer No. 3 ir No. 4 nustoto dirbę. Kiti teipgi ketina sustoti dirbę, jei tik gerai nepalis.

Harrisburg, Pa. Pensylvanijos įstatymdavystė (legislatura) įsteigė szitoj valstijoje departamentą kasyklų. Virszininkas departamentaus algos \$4,000 ant metų; jo du pagalbininku (asistentu), o isz kurių vienas turi but kasyklų inziurieriu — po \$2000 ant metų. Du rasztininku, višns isz kietųjų, kits isz minksztųjų anglų, kuriuodu turi pažinoti kasyklų darbus — po \$1,400 ant metų; stenographas — \$1,400 ir vaikas pasisiuntimui, kuris teipgi turi žinoti anglekasyklų darbus — \$900 ant metų.

Hazleton, Pa. Straiukas Latimer kasyklose nėra dar užbaigtas, nors darbininkai laikosi tvirtai. Kompanija neduoda nieko isz savo krautuvs.

Scranton, Pa. Straiukas szilkų dirbtuvėse tēsiasi toliaus. Net buvo laukiama, kad ir dirbtuvės Cambria isz Dunmore ir Reiling, David & Schoen's isz Petersburg, sustraikuos ketverge, bet dar dirba. Vienok darbininkai yra pasirengę sustraikuoti, jei tik to pareikalaus nuo jų.

Isz Amerikos.

Blaivystės apasztalas. Kansas'o valstijoje, kur įstatatai draudžia laikyti karczia.

mas, atsirado smarki naikintoja saliuų. Yra tai moteriskė vardu Carrie Nation; pradėjus nuo Lapkričio perimtų metų, ji susidėjus su kitomis pakerszingoms moterimis, išdaužė yvairiuose Kansas'o miestuose keliolika saliuų; ypacz ji smarkauja mieste Topeka, Kan., žadėdama iszgriauti visas 120 karčiamų; tenka ir jai pacziai atjaust nesmagius palytėjimus: ana, mieste Enterprice saliuininikienė Szilingienė aprudo jai antakius ir nutraukė nuo galvos pirktinios plaukus; kitur paszventino ją su szluota. Dabar ji rengiasi į Chicago'o miestą. Nors to miesto valdzia isz virszaus grąšina suimsianti tą moteriskę, jei ji tik pradės persekioti saliuininikus, tačiau turbūt isz baimės policija suaresztavo 5 Vasario net 250. Chicago's saliuininikų už neprilaikymą įstatymų.

Czekų moterys.

Czekų moterys turi suvienytose Valstijose savo laikrasztį, iszleidziamą Chicagoje po vardu „Moterių laikrasztis“; jos turi teipgi savo skaitlingą ir stiprią organizaciją. O mūsų moters ar nors sapnuoja apie tokius daigtus?

Milžiniszkas trustas.

Nėseniai valdytojai didžiausių geležinkelių, sueję į vienybę, sutvėrė „trust'ą“, kuriam prigulės Sūvienytose Valstijose 25,000 mylių geležinio kelio, o kursai turės savo rankose kapitalą, 700 milijonų dolerių didį. Žinomas milijonierius ir bankierius, R. Sage New York'e, persergi draugiją prieš pavojų, kurs grėsia jai, o ir pacziai vieszpatystei, nes susineszimo keliai visoj beveik szalyj pateks į keliolikos ypātų rankas. Sage sako: „asz laikau tokią monopoliją per didėi pavojingą; galima tikrai tikėtis, kad tokia kapitalo galybė įnarszys visą tautą, kuri, jei sukils, panaikins isz

k-ro ypatingę (privatizšką) savastį, o reikia minėti, jog suszjusios tautos galybė daug didesnė už visų visas kapitalistų spēkas“.

Naikintojos aptiekų.

Kaip Kansas'e karčiamoms, teip Chicago'je aptiekoms parėjo didelė bėda: kel-tas moterių pasekėjos garsingo daktaro Dowie, „gydytojo su maldu pagelba“, iszrado, kad stiprus gėrymai ne tiek kenkia žmonijai, kiek vaistai, ypacz „amerikoniszki“. Susitelkusios 6 Vasario, jos užpuolė ant penkių aptiekų ir sudaužė visų jų kromą. Chicago's gyventojai turėjo nors į ką pasizurēt ir gardžiai pasijuokti.

Pirmutinė

Amerikos szventoji.

Isz Rymo parėjo žinia, kad įsteigtoja labdaringų seserų zokono Amerikoje, Elzbieta Seton, pripažinta už szventą; tai pirmutinė isz gimusių Amerikoje ypātų, pasiekusi tą garbę. Ji yra gimus New York'e tėvas jos buvo dr. Bayley; 1799 m. ji isztekėjo už vyro ir susilaukė trejeto vaikų; mirė 1803 mete.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Binghamton, N. Y. Atvažiaavęs czion isz Wilkes-Barres, asz turėjau apsigyventi pas anglus, nes apie szios vietos lietuvius nieko nebuvo zinojęs. Iki paskutiniam laikui apie juos nebuvo girdėt, nes prie visuomenės darbų jie neprisidedavo ir nelabai ką skaitydavo; bet dabar pradeda krutėti, susjtvėrė „Mylėtojų Tėvynės Dr.“ kuopa ir isz visko reikia tikėtis, kad Binghamton'iecziai nutrenks nuo savęs amžiną nūėgą. Vietiniai anglai, kaip gali numanyti, nebuvo niekad girdėję apie mūsų tautą. Kada, pagal priimtą geroje draugijoje budą, mano darbdavys perstatė ma-

nę kitiems anglams, tai man pasisakius esant lietuviu, anie negalėjo to suprasti, sakydami: jeigu esi isz Rusijos, tai tu rusinas. Matydams, kad jie szeip manęs nesupras, asz nusipirkau už 17 dol. 32 knygas, kuriose galima ką nors rasti apie Lietuvį krasztą, ir isz knygų parodžiau jiems mūsų istoriją ir mūsų žemę. Anglai akyvai viskam stebėjosi ir tada permanė, kad Lietuvį tauta yra atskyri žmonių giminė, kad ji seniaus politikiszka buvo galią ir garsi ir tt. Apie mus svetimaucziai mažai žino per tai, kad mes patys, nelyginai kokios merkakės (bezdžionės), mėgdžiojam svetimą kalbą ir vadinam savę tai lenkais, tai kuo kitu. Su tikęs kokį nedabrendelį, tankiai iszgirsti ževernojant „poniszka“: „džie'n dobry, dobry wieczór. Mes patys kalti, kad mus, kaip kokius devyntėvius vaikus, per niek laiko, užmesdami mums ir polenderių ir kitų kaltes. Susipraskime sykį, o giudami savo kalbą ir tautystę, neužmirszkime apie savo kenczianczius ir nukentėjusius brolius, kurie paszvenčia savo gyvastį apgynimui mūsų brangios senosios tėvynės. Pilydams tą savo pareigą, asz aukauju: 50 ct. ant kankintinių ir 50 ct. ant paminklo d-rui Kudirkai. Binghamton'e dar tik vienas lietuvis pritaria tokiems tautiszkiems reikalams, jo pravardė Daukuys, o vardo nedasiklausiau. J. Makauckas.

Waterbury, Conn. 24 d. Sausio, vietinė teatraliszka kuopa loszė komediją „Amerika pirtyje“ dėl savo naudos. Lietuvį ant perstatymo prisirinko nemažai, ir visi mandagiai elgėsi. Reikia pripažinti gražų pasielgimą Waterbury'o merginoms ir moterims, kurios laike perstatymo nusiima kepures ir tokių budu neperiszkadyja susirinkusiems žiurėto-

jams. Susirinkę lietuviai buvo isz perstatymo užganėdinti, nors aktoriams truko iszdzalies daugiaus gyvumo ir geresnių lietuviszku drabužių. Geriausiai savo rolę atliko Antanas. Perstatymo laike po kiekvienam aktui buvo deklamacijos. Dekliamavusioms teipgi truko gyvumo ir sugebumo iszreikszti jusmus. Po teatrui buvo balius. Turiu užtėmyti, jog labai negerai daro mūsų jaunimas, kad ant lietuviszku pokylių susirinkę, vabalioja tarp savęs angliszka. Tą galima užtėmyti visur tarpe cziongymių jaunų merginų ir vaikinių. Nereik sakti, kaip peiktiūdas yra toks budas; kalbėkime, kur yra reikalas, angliszka, bet tautiszkuose mūsų susirinkimuose galima apsieiti be angliszkos kalbos. Rodosi, kad sziblogą papratimą galėtų mūsų vyrai tėvynainiai praszalinti, ypacz Wyterbury'je tas butų lengva atlikti. K.....s.

New York, N. Y. Vietinė „Myl. Tėv. Dr.“ kuopa, ant atsibuvusio susirinkimo 27 d. Sausio szių metų, turėjo sziuos nutarimus: idant draugystės kasztais iszleistos knygos butų moksliszkos pakraipos; idant literatiszkas komitetas butų įvykdžitas, pagal atsibuvusius balsavimus. Teippat mes, pripažinę už naudingą: „Susivienyją po svetima valdzia esanczių nuskriaustų tautų“, nutarėm nusiųst nuo Mylėtojų Tėvynės Dr. delegatą ant seimo, bet per trumpumą laiko pavedam iszreikszti mūsų nuomones esancziai Pittsburg'e kuopai M. T. D., dėlto likosi paraszta į Pittsburgo kuopą apie szį mus nutarimą, teippat paraszėm lenkiszkam komitetui surengimo seimo, kad mes turėsime savo delegatą.

Užsimokėjusių vardai ir pinigai nusiųsta centraliszkam kasieriui, bet isz tų likosi atitraukta 10 ct. už markes. Ant szių metų susideda komitetas

isz: S. Kraujutaitis, prez., J. Naujokas, raszt., ir S. Bernotas, kasier. Nutarta: kad su visokiais kuopos reikalais ir laiszkais kreiptis ant vardo J. Naujokas, 186 Henry str. New York, N. Y.

Kuopos rasztininkas.

Pittston, Pa. „Vienybės“ skaitytojams jau yra žinoma istorija apie p. Dilionį ir užgynimą prakalbą. P. Dilionis norėjo kalbėti, o policija, ant patarimo karsztųjų katalikų, vis nedaleido. Vasario 3 dieną policija jau nesirodė ir kalbėtojas kaip ir keliolika klausytojų susirinko ant salės. Dilionis atėjo su dviem protestorų kunigais ir buvusių miesto majoru Bowman'u. Vienas iz protestonizskų kunigų atidarė susirinkimą anglizskoje kalboje ir atkalbėjo maldą (turbut prie Dvasės szv.) ir paskui pradėjo Dilionis savo prakalbą. Dilionis kalbėjo apie žmogaus protizską kilmą ir paskiaus apie nesutikimą tarpe lietuvių, tarp kurių nėra broliszkos meilės ir vinybės, kurie tik prāvardžiuojasi tarp savės szliuopiniai, valdamaniais tai dievuocziai. Ir ant galo priminė apie savę, už ką žmonės ant jo pyksta. „Jug asz, broliat, sako, nė vienam neliepiu, kad jus neitumėt į bažnyčią, nesakau, kad Dievō nėra, nė vieno netraukiu prie manės prisirasztyti arba ateiti“. Teip jam bekalbant vienas pas duris atsiliepė „meluoji“. — Ant Dilionio mat tykota. Tykotojai buvo pas duris sustoję ir nėjo sėstis, nors Dilionis juos kvietė, kad sėstųsi. — Po valandėlei, kada p. D. pabaigė kalbėti, tykotojai pradėjo eit žemyn ir rekt, kiek kuris izsgalejo. Labiausiai atsižymėjo viena ypatu su dviem pagelbininkais ir staugė apie adyną ant gatvės, laukdami nulipant Dilionio ir tųjų protestonizskų kunigų. Nesūlaukdami jų nulipant,

pasakysiu, kaip pikti žvėrys sugrįžo ant salės ir pradėjo su palkomis muszt Dilionį ir tuos protestonus, bei ant sienų paveikslus ir lempas. Dilionį sumusztą nuvilko trepais žemyn ir laukiantieji ant gatvės dar paskui muszė. Policijos niekur nebuvo matyt, nors kitąsyk ir pats vyresnysis su visais policijantais stovėdavo pas salės duris. Teip baisiai sumuszė Dilionį, kad tas negalėjo paėiti ir tuėjo su vežimu nuvežti jį namon. Protestonizski kunigai tapo teipgi gerai apkulti. Vienas iz karžygių jo pergalei eidamas namon izz diaugsmo izmuzsė vieno lietuviu langą, už ką ant rytojaus pas skvajerį užsimokėjo \$10 37.

Virszuj minėtoji kova buvo dėl apgyvimo katalikystės, o kuri jau tē-ėsi net nuo Gegužio mėn. 1900 metų. Kokia bus nauda izz to katalikystei, pamatysime vėliaus. Dabar tik tiek galima pasakyti, kad Pittstono apginėjai katalikystės užtraukė ant visų Pittstono lietuvių juodulį akis svetimtazčių, ir tas juodulys dėl tųjų gali pastoti labai apverttinu.

Katalikai karszti, apginėjai katalikystės — tiktai beprotizski darbai. *Mainierys.*

Minersville, Pa. Kalėdų antrą dieną Mikas Velionizskis (sziądien velionis) nuėjo į artymą lietuviszką karcziamą, pažiūrėt savo draugų, kurie ketino parvažiuoti ant to laiko izz Shenandoah. Vos spejus jam įžengt, kas-žin koks kittautis užsiuolė ant jo be reikalo, bet karcziaminikas, ar kas kitas, svetimtautį izzvarė laukan; tasgi civiliztuotas jankė (kaip jie savę vadina) po nekuriam laikui sugrįžo jau pats szesztas, ir visi apsiginklavę: vieni su peiliais, kiti su bilėms, ir kaip veik suėjo į karcziamą, pradėjo muszt Velionizskį; rods, buvo tuo

tarpu toj karcziamoj ir Antanas Szukautskas, kurs stoji apgyvime velionio, vienok kaip gali dvieja apsiginti prieš szeszi, o gi dar ant to pasirengusius. Szukautskas tapo biauriai apijiaustytas, bet ne mirtinai, Velionizskis gi 4 dieną Sausio 1901 m. pasimirė. Revidavojant kuną, daktarai rado galvoje geležties galą.

Velionį palaidojo 6 dieną Sausio 1901 m. kasztais draug. „Spindulio Szviesos“, į kurią velionis prigulėjo. Daug apie jo mirtį ir laidotuves nėra karasztyti, tiktai prie szitos progos asz norėcziau priminti lietuviams, o ypatingai Minersville'iecziams, kaip anuomet anglizskas laikrasztis „New-York Herald“, nuo 3 dienos Gruodžio 1899 m., dideliame savo straipsnyje, biauriai szmeizė ateivius, o ypatingai lietuvius, izz priezasties užmuzsimo J. Rudkaucko Wm. Penn., o Baczkauckinē „Saulė“ dar pridėjo, kad Minervillecziai, lyg simpatizuodami žmogžudoms, kolektavoja ant apeliacijos jų byloje.

Teisybė, tas lietuviams prisiejo sunkiai nukentėti, o ypatingai nekaltiems, bet neką daugiau galima buvo daryti. Daugiausiai augszcziaus minėtas laikrasztis „Herald“ ėmėsi savo straipsnyje ant lietuvių neapszvietimo; tas jau tegul teip ir butų, bet-gi sziądien ar mums nevertėtų užklansti to pat laikraszczio, kas pasidarė su szitais Minersvilles civilizuotais jankėms, kurie peiliais papjovė nieko nekaltą lietuvių? ypatingai, kad velionis jų visai nepažinojo, kaip lygiai ir žmogžudos velionio, o kad ir butų pasipažinę, tai velionis niekada su nieku vaiduose nebūvo. Taigi apszvarščius szį dalyką, pagal mano nuomonę, ar nebutų gerai, kad mes, Minersvillecziai, prie szios progos prisidėtumėm su kasztais? kad surinktumėm pinigus ne

tiktai lajeriui dėl varymo provos, bet jai pasibaigus dar pasistengtumėm parodyti laikraszcziuose, kaip anglizskuose, teip ir lietuviszkuose, kad koki tik sziądien grūdai randasi pasaulėje, tai visada juose yra pirmalakai, pasturlakai ir pelai, t. y. kad nė viena tauta negali pasigirti, jog ji užtektinai civiliztuota ir dori. Gal sziuomi mes sziek-tiek sugėdintumėm tuos civiliztuotus pagyrunus ir jie atityje nedrįstų teip begėdiszkai ant mūsų tautos užpuldinėti.

P. J. Stakneviczia.

Athol, Mass. Szis miestelis nedidelis, lietuvių czion randasi 17 szeimynų vedusių ir tris kartus tiek pavienių. Lietuviai dirba prie kirtimo medžiu, ūzdirba, ant dienos \$1,50, ir daugiau. Yra czion per 20 lietuvaiczų meginų, jos visos dirba pas anglus restauracijose, ūzdirba iki \$15,00 ant mėnesio ir gauna pragyvenimą. Tautizskas supratinas tarpe czionykszczių lietuvių menkas, yra czion kuopa „Susiv.“, bet ji menkai krutučiuoja. Lietuviai priguli prie Susivienyjemo vien dėl posuertinės. *Keleivis.*

Lawrence, Mass. Vasario 2 dieną mes atlaikėm ant nauodos knygyno vardan Dr. J. Basanavicziaus ūbalių, ant kurio susirinko lietuvių pulkėlis, už ką izztariam visiems atsilankusiems ypacz-gi Lowelio lietuviams. Po trumpų pasilinksminimų pirmiausias prakalbėjo p. P. Laurentas savo kalboje izzmėtinėdams lietuviams negerą pasielgimą ir razindams skaityti geras knygas ir laikraszczius per ką galėsim susiprasti ir pažinti ardytojus mūsų vinybės. Antras kalbėjo izz Bostono, p. A. Juszkauckas kviesdams lietuvius vienytis ir meiliai gyventi, nes tik suvienytoms spēkoms galėsim ką nuveikti; kalbėtojas

teipgi ragino įjieszkoti didesnio apszvietimo, vien jau dėl to, idant mokėtumėme vesti savo medegiszkus reikalus, o nepasiduotumėm žydų ir kitų suktybei. Potam kalbėjo ant ru kart p. Laurentas apie lietuvių krutėjimą, kaip per trumpą laiką jie atsižymėjo savo darbais ypatingai-gi, kaip ant Paryžiaus parodos pasiroširodėm svietai, pralenkdami lenkus ir kitas žemesnes tautas. Paraginęs lietuvius karščiaus iintis prie didesnio triuso ir rupesczių ant naudos Lietuvai, p. L. užbaigė savo kalbą, prisaukęs: „Lai gyvuoa lietuvių užmanymai, kaipo giedorių Draug. V. Kudirkos ir knygynas Dr. J. Basanavyczius!“

Knýgyno sąnariai Dr. J. Basanavyczius isztariam visiems nuoszirdziai aczių.

Vardan visų *J. Smoleitis.*

Isz Havaii salų.

Hakalau, H. Isls. Szitoje vietoje lietuvių yra mažai; asz pats turiu tarnystę prie vietinio kalėjimo, kur už 12 val. dienos darbo gaunu \$50,00 ant mėnesio, teipgi maistą ir drapaną. Kiti du lietuviai, nuo manęs per 15 mylių, dirba cukriaus plantacijose, kur gauna \$30,00 ant mėnesio ir maistą su drapanu, dirbdami 10 val. kas dieną. Tinginiams ezion tai tikra nelaimė. Žmogų be darbo tuoj varo į kalėjimą, kur turi dirbti nenorėdamas. Už pirmą kartą bedarbės toks tinginys gauna 2 mėn. kalėjimo, už antrą kartą 4 mėn., už 3 — 6 mėn., už 4 — 8 mėn., už 5 kartą gauna jau isztisus metus ir tt.

Mieste Honolulu yra daugiaus lietuvių; asz nusiuncziu jiems „Vienybę“, kurią jie noriai skaito. *Pr. Szedvilas.*

Nuq redakcijos. Mes žinome, kad ant Havaii salų yra baudziava ir nugabenti tenai žmonės turi priverstinai dirbti

už tiek, kiek jiems kapitalistamoka. Kurie nedirba, arba nenor dirbt už pasiulytą algą, tokius meta į kalėjimus, kuriuose turi varu dirbti. Mes malonėtumem apie tai gauti tikras žinias nuo p. Szedvilo.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

M. T. D-ės kuopoms.

Radęs 5-ame N. „Vienybės“ rasztą p. M. J. Damijonaiczio, kas link nekurių dalykų M. T. D. noru nors trumpai atsiliepti, kad kuopos kartais nepradėtų blogai manyti apie vedimą reikalų Mylėtojų Tėv. Draugystės.

Į spaudą iki sziol dar nieko nėra paduota. Rods, rankrasztis „Baudziava Lietuvoje“ tapo apturėtas ankszcziaus, bet prie to dar dikeziai ko reikėjo. Vėliaus gavome „Geologiją“, kurios illiustracijoms kliszės (cuts) yra apsteliuotos, ir kaip greit tos bus parupintos, „Geologija“ bus pradėta spaudinti. Veikiai taps paluota į spaudą ir „Baudziava Lietuvoje“, apie ką pranesziu savo laiku. Žinoma, nieko netapo spręsta, ar daryta apie rankraszczius, kurie randasi „Ukininko“ redakcijoj, ar teip toliaus. Tie greicziaus gali patekti rankosna kitų iszleistojų ar laikraszczių.

Iszsiuntinėjus N. 5 knygą, prezidentas draugystės visai neatsiliepė į kuopas, kad jos siuntinėjimo kasztus apmokėtų, tik užklausė, ką daryti tame dalyke. Mat senieji virszininkai, iszsiuntinėdami N. 4 knygos, paliepė, kad už kozną ekzemplorių sukolektavoti po 1 ct., kaipo kasztus prisiuntimo, taigi iszsiuntinėjus N. 5, virszininkas užklausė, ką kuopos yra padarę su tuomi paliepimu, kadangi kiek buvo matyti, nieks tų ceutų nemėgino mokėti; teipgi užklausė, kaip tame reikale toliaus pa-

sielgti. Kad isz kuopų vienok tik pora atsiliepė, kitos-gi jokio gando nedavė, taigi viską reikėjo palikti teip, kaip buvo pirmiaus. Czionai reikėtų priminti, kad centralizkasis komitetas buvo rengęs, suglaudus visus kuopų užmanymus laike paskutinių rinkimų pereitą rudenį, paduoti juos ant apszvarstymo ir nusprendimo kuopoms, bet matant, kad kuopos nieko neatsiliepė ant paliepimo surinkti po 1 ct., vėliaus neatsiliepė, ką daryti su p. Jocio knygute ir po tam ant užklausymo prezidento, ką daryti su kasztais iszsiuntinėjimo, rodėsi, jog neušimoka tuos klausymus ir judinti. Greicziaus palauksime iki rudeniu, kada bus rinkimai virszininkų, tada bus galima ir kitokius užmanymus paduoti ant apszvarstymo, pasitikint, kap kuopos ar szeip ar teip, o vis savo balsą paduos; tada bus galima nutarti ir apie kitus pasididinusius organizacijos reikalus, kad juos geriaus į tvarką suvesti ir kad žinoti, ką daryti.

Asz ypacz norėcziau praszyti kuopų, kad nesiskubintų užpuldinėti ant centralizskojo komiteto, o atkreiptų savo atydą ant to, kad pasididinus Mylėtojų Tėvynės D-tei, pasididino ir jos reikalai ir centralizskas komitetas turi pilnas rankas darbo, kuomet nekurių kuopos yra centralizskam komitetui nekuriuos reikalus sziek tiek apsunkingę, jau nekaltbant, kad nekurie reikalai yra kiteip virtę, negu galima buvo pasitikėti.

A. Ilgunas.
412 Breaker str.
Scranton, Pa.

Dangus ir dvase.

Atitrauktos mąstys.
Am. Lietuwaitės.

Kiekvienas žino apie dangų ir pragarą. Kiekvienas isz mūsų, kurie tikim į Dievą, ti-

kime teip gi, jog pasieksime kada tą dangų ir gyvensime linksmybėse, jei busim iszpildę religijos pamokinius.

Bet man rodosi, jog visi, kurie dangun pateks, nebebus linksmi, jei jie ant žemės negali buti linksmi, jei jie ezia turi neramias dvasės ir nejautrias szirdis, jei gaivina savyje neapykantą, kits kito arba baimę vienas prieš antrą; nes danguje turės tas paczias dvasės, ką ir ezia ant žemės turėjo; jeigu jų dvasės ezia neiszpažista meilės, neregi gamtos grožybių, nesinaudoja pride-rancziai isz jos dovanų, jei jos neyra isztobulintos gana dėl szito, tai nė danguje nepažis linksmybių, ir dangus nebus dangumi dėl jųjų.

O kaip mes galime savo dvasę isztobulint ant tiek, idant ji matytų, suprastų ir atjantų tas linksmybes? Per mokslą ir per meilę. Ne per kankinimus kuno už dvasės nupuolimą, nes per tai mes tik silpniname dvasę, kliudydami jos progresą; ne per laikiną apgailėjimą savo blogų pasielgimų, kurių mes butumėm nedasileidę, jei mūsų dvasės butų buvusios prakilnesnės: bet vien užlaikant dvasę stiprybėje ir pasotinant tą dvasę mokslu, idant ji valiotų iszsiluosuoti nuo blogų palinkimų ir pasiektų tą laipsnį, kuris jai paskirtas sutvėrime.

Turime vienas kitą mylėti kaip draugą, kaip brolių, kad jo nuomonė apie kokį dalyką ir skirtusi nuo mūsų pažiuros; kad numanymai tarpais ir yvairus butų, turime visi sutikti tokiuose dalykuose nuo kurio priguli žmogaus arba visuomenės labas.

Kad mes ezia ant žemės turėtumėm gyventi su neapkenziama ypata, kokį mes didelį jaustumem nesmagumą! Man rodosi, ir danguje su ja drauge esant, mes negalėtumėm kiteip jausti, nes kitokios dvasės Dievas mums tenai neįteiks.

Taigi, kas žemiszkam gyvenime buvo tik laikiniu, pavirstų į amžiną. O tada amžinos dangaus linksmybės būtų ne kuo kitu tik kentėjimu.

Mes negalime tikėti, jog Dievas padarys mus linksmais, įleides mus į dangų. O nei mūsų dvasės turi jausti savę vertoms to dangaus. Imkime szitą paveikslą. Kad vienas blogas žmogus būtų iszimitas isz pragaro ir įleistas į dangų, asz nemanau, kad jis su noru ten pasiliktų, nes matydamas savo blogumą prieš paveikslus anų gerų žmonių jis jaustų gilią doriszką kankynę ir velytų grįžti į tą teip vadinamą pragarą pas lygius sau draugus.

Tad, jei norime apturėti linksmybes szio arba ano svieto, turime pritaistyti prie to savo dvasę, o tą tik galime padaryti per mokslą ir meilę.

KARĖ.

(Isz svetimų kalbų surinko ir perguldė S. Mal...kis.)

Gromata L. Tolstojui politiszko isztremtinio apie persekiojimą dvasiavarių¹⁾, pasiprieszinusių kareivystei.

Garbus Levai Mikalojaiti!

Kelis mėnesius atgal, Tamista kreipeisi į vieno Petropilės laikraszčio redakciją su gromata, szaukiančia szelpti Kaukazo dvasiavarius — aukas persekiojimo 1895 m.

Kada apiplėszti Achalchakų dvasiavariai, iszsklaidyti po Gruzinių kaimus, žuvo nuo skurdo ir vargų, — kelios deszimtyt jų jaunimo kentėjo baises kanczias disciplinos batalijone, Jekaterinogrado Stanicoj²⁾, Terekó apskriczio.

Už atstumimą ginklo ir kareivystės (2 d. Balandžio, 6 Geguzio, 29 Berzelio 1895 m.) karinis sudas (laikė nuo 16 d.

Berzelio 1895 iki 3 Geguzio 1896 m.) nusprendė į disciplinos batalijonus 41 dvasiavarių isz Achalchakų pav. Elizavėtpolskos gub. ir Karso apskriczio. Isz jų 11 žmonių įtupdino į Jekaterinogrado batalijoną 20 Spal. 95 m.; 8—29 Gruodį; 18—6 Kovo 1896 m., 1—23 Balandį, 2—28 Berzelį, 4—9 Rugsjuczio ir 7—4 Spalinį. Batalijono virszininkai gavo paliepiną priversti dvasiavarius visame pildyti tarnystę.

Už atsisakymą nuo lavinimosi, įmesta jus į tamsų kalėjimą ant 3, 5, 10 ir 15 dienų isz eilės. Kada tas negelbėjo, pradėta vartoti kuno bausmę. Batalijono virszininkas, pulk. Maslov ir rotų komandierai: Bohajevskij, Szapkin, Okinicz, Pokrovskij ir Protopopov paskyrė dvasiavariams po 20—30 rykszczių. Plakta juos erszkėtinių rykszczių pluosztais, vaiszinant budelius, laike egzekucijos³⁾ degtine. Rugsjutij 1896 m. papulkauninkis Morgunov, užvaduodams Maslovą, ir rotų komandierai Bohajevskij, Volkov, Protopopov ir Pokrovskij padaugino bausmę nuo 30 lyg 60 ir 80 smugių. Morgunov plakė ant kumelės⁴⁾.

Kaliniams, kareiviams ir kadry unter-aficierams liepta buvo vartyti dvasiavarius cerkven sziksznoms ir kardais. Kada įvartyti cerkven dvasiavariai atsisakė žegnotis ir klauptis — sumuszta juos bizunais ir kalavijais, ik apsiliejus kraujais. Nepabaigtos kankynės prispyrė dvasiavarius eiti prie musztrų ir lavintis su ginklais. Jie sutiko ant to, sakydami, kad visgi jie nė jokiam atsitikime nevertosę ginklų žudymui.

Apie dvasiavarių atkaklumą (nuopertumą) tapo praneszta carui. Isz Petropylės atėjo paliepinas dar sykį užklausti juos kiekvieną skyrimai, ar jie pildys kareivystę. Maslovas sustatė dvasiavarius į glitas ir klausė kiekvieną tokiu budu: „ar tarnausi, ar dursi, jei caras

lieps, savo kaimyną?“ — Sepytyni pasakė „teip“ ir juos paliko atlikti bausmę disciplinos batalijone, o kiti 34 vyrai po mėnesio, 25 Lapkriczio 1896 m., tapo iszgabenti į Jakutsko apskritį, Siberijos sziaurėje.

Dar viena žinia. Vyresnysis batalijono vaistytojas Preobrazenskis ligonius dvasiavarius, ateinanczius pas jį, vertė valgyt mėsą, „spjaudė į akis, ko neveikė visokiu budu“ ir varė szalin be pagelbos. Iszplakus ryksztėmis dvasiavarius, negalinczius nė paeiti, nė pasėdėti — szits daktaras neleisdavo į ligonyczią.

Vaidai draugystėje, persikyrimas su artymiausiais giminecziiais dėlei nesutikimų kaslink prisiegos, nuskurdimas artymųjų ir jų vargingas padėjimas isztremime — negalėję nepalikti sunkių žymių isztremtinių dvasėje. Dėl daugelio isz jų prietam nepraėjo be blogų pasekmių musziai, durti laike visuotinių maldų ir vėlesnėse dienose smarkios kankynės batalijonuose. Visi jie yra prislėgti, prispausti vargu ir nusiminę žiuri į ateitį. Jie negavo atsisveikinti su giminaicziais, o susiraszymas su jais, suprantama, yra galutinai apsinkintas.

Kelionėje etapais dvasiavariai prastojo jau 4 draugų. Czeliabinskė numirė Al. Gridczin, Krasnojarske — J. Kuvszinov, Maskvon tapo nuveztas sunkiai sergantis T. Samorodin, Jakutsko ostrogemirė L. Novokszanov. Sveikata daugelio ligonių duoda progą baimytis už jų gyvastį. T. Fomenkcv ir T. Malov tur aiskias džiovos žymes; F. Popov nustojo vienos akies. Isztremimas dvasiavarių nusprestatas administratyviszku budu (pagal augszcziusiajį patvirtinimą) ant 18 metų. Pagal žinias, kurias gavo dvasiavariai isz namų, paskui juos tapo iszsiųsti Jakutsko skritin dar 80 paleistųjų kareivių. Už vietą

dvasiavarių apsigyvenimui iszrinkta Ust-Notor'a, 300 verstuose nuo Amgos kaimo ir 150 verstuose augszcziiaus vieszkelio į Ochotską, sziaurrycziuos nuo Jakutsko. Szi vieta, anot žodžių draugų, pažįstanczių Jakutsko skritį, yra tinkamesnė artojystei už ankscziiaus paskirtą Aldaną.

Isz Jakutsko į Ust-Notor dvasiavariai atvyko į 20 dienų (25 Rugsėjį). Ant žiemos jie apsigyveno visi drauge (30vyrų vienų Tunguzų jurtoj). Pavasaryj jie rengėsi pradėti valymą dirvos nuo miszko ir statymą namų. Javų ant pirmo laiko jie pirkó į 4000 pudų (po 1 rublį 50 kap.) pas skopus Ust-Mane.

Ten pat tapo atbugdinti isztremtiejie Aldanon Olchovikas, Sereda ir nekoksai Jegorovas (teipogi už atsisakymą nuo ginklų). Olchovikas ir Sereda pilni gyvybės ir energijos. Medegiszškai jie vargšta, kol neįsteigs savo ukės. Valstijos pagelbos neuzteks nė maistui, o czia jie tur pasigaminti įrankius ir galvijus. Ant pradžios valstija suteikė jiems pagelbą už tris mėnesius isz karto (lyg 1 Sausiui) 386 rub. ant 30 žmonių (isz pagelbos tapo atrokuoti pinigai, atsiųsti nuo giminaiczių).

(Listki Svobodnago Slova 1898)

1) Dvasiavariai ar duchobor'ai — sekta Pietinej Rusioj ir Kaukazo szalyse, kuri nepripažįsta nė cerkves nė valdzios; viskuom dėl jų yra žmogaus dvasė ir jos tobulėjimas per vargus ir skausmus. Bibliją ir Evangeliją jie pripažįsta ne už szventas knygas, bet už pasakų ir paveikslų knygas. Jie tiki, kad kožnam žmoguje tur Kristus užgimti, augti, kentėti, numirti ir įzengti dangun, iszmanydami tokiu budu pavidalus žmogaus iszsilavinimo. Jie nevalgo mėsos, minta žolėmis ir vaisiais, ne pripažįsta užmuszėjystės, vardan vieszpatystės ir delto užszada tarnauti kariaunoj.

2) Stanica — kazokų kaimas.

3) Egzekucija — iszpildymas paliepinimo, per vis kas link nubaudimo.

4) Kumelė — rąstas ant 4 kojų, prie kurio priřisza plakamąjį žmogų.

Lietuva ir vakarų szalys

Mindaugo ir Gedimino gadynėse.
Parasžė Konstancija Skirmuncziute.

(Žiur. N. 6)

Kruptelėjo Ordeno didžiu-nija, nesušigriebdama greitam laike, ką daryti. Kryžiuokų ricieriams, kurie buvo Lu-beck'e skaitant Gedimino rasz-tą, vos pasisekė užsiginti prieš skundus ir jie pareikalavo sav gromatų ir nuorasų. Popie-ziaus dvare teipjau viskas prieš juos susikrovė. Pats Rygos arkivyskupas įieszkėjo pas popiežių apgynimo prieš datirtas skriaudas, o tos skriaudos buvo nemažos: už-griebimas arkivyskupo turty, apkalimas kunigų, draskymas bažnyčių; Rygos pasiuntinys-tė buvo atsineszus Gedimino skundus ir meldimus, o lenkų pasiuntiniai nuo karaliaus Lo-kietko geidė teisybės reikale Pamarių kraszto.

Ordenas raitosi vidur pavo-jaus ir negali atitikt landos iš-grasaus padėjimo. Graib-čiodams, jis rengia intrigas ir vylių Malburge. Tuom tar-pu, kada ta byla daro triunks-mą Ryme, Vilniuje įvyksta dalykas, nuo kurio kryžiuokai szelte szelia.

Igaunija per savo valdan-cias luomas, tai yra vysku-pus, miesto Rygos kapitulą, miestų ukėsus, net ir patį atsi-tikimų srove įmaiszytą kardi-ninkų mistrą, — siunczia pas Gediminą iszkilmingą pasiun-finystę ir jungia i su juom san-daroje, kurios aktą nuleidžia ypatingam popiežiaus užtvirti-nimui. Vienok ricierių pasi-ielgimas buvo pilnas veidmai-nystės ir vėlesni atsitikimai greit tai parodė. Vos tik pa-sklydus po Prusiją ziniai apie sandarą, po slapta Ordeno įtekme susirenka į Elbingę ant rodos Prusijos vyskupai ir leidžia isz tenai atkaklius pa-szaukimus dvasiszkomis ir svie-tiszkomis Igaunių valdzioms, stengdamiesi sulauzyti užnertą

sandarą. Apasztalų sostui siunczia ant Gedimino skun-dus. Didelei parankus buvo jiems viens neatsargus Gedi-mino žingsnis, kada jis, labai prasanzant Mazovszo kunigaiksz-čziui Vankai, Gedimino gim-i-niečziui, buvo davęs anam į talką kareivių pulką, numal-szinimui naminių ermyderių. Betalkinėdami Vankui, lietu-viai sudegino Dobrinį; už nu-sivedė daugybę šuimtinių; mat, karė Mazovsze užgriebė skly-pą kryžiuokų žemės. Tuos at-sitikimus, teip tankius susiedų prietikiuose, kryžiuokai galėjo panaudoti ant blogo Gedimi-nui, ką jie ir padarė. Isz kar-to, vienok, jie nieko nepeszė. Ryga pasiliko kurti ir nejautri skundams ant Gedimino Kul-mijos abbatų ir zokoninkų, už kurių peczių guviai slapstėsi tikras suvadziotojas — Orde-nas. Priesz popiežių tuos skundus stengėsi atremti žino-vas sziaurės reikalų — Rygos arkivyskupas. Vienok smar-kus brudėjimas Gedimino prieszininkų ant Ordeno nau-dos galiaus atvedė ant to, jog popiežius, turėdams po akių priesztauraujanczius kits kitam liudyjimus ir skundus, pirm iszpildysiant Gedimino norą, geidė, idant Ordenas, jei gali, iszsiteisintų priesz isztikusius jį užmetinėjimus. Paliepė tad didžiamjam mistrui, idant pats vaidintųsi priesz Apasztalų so-tą.

Tai buvo pražutingas Lietu-vai žingsnis. Ordenas dabar galėjo įtempti visą savo intry-gų galybę. Jo apgynimui ne-galėjo stoti nieks bylesnis už patį didįjį mistrą, Karolių Be-fartą, kuriam Ordenas nedavė gyventi Malburge, per ką di-dysis mistras turėjo savo bu-veinę Trevire; tacziaus guodo-jamas per isztisą Vokietiją, pagarsėjęs savo bylumu (gera iszkalba), vis dar nesziudamas rankoje didžiojo mistro val-džią, jis jau viena savo ypata daug gynė Ordeno reikalą. Sto-

jo priesz popiežių, apsiaubtas ricierijos, turėdams po szonu buklius įstatų zinovus, pats prabilo valakiszkai. Visose gadynėse iszkalbus žmogaus žodis turėdavo nepergalimą įtekme. Auksinė mistro byla, nereikalavusi priesz popiežių ir kardinolus perguldymo, tu-rėjo žymų įspūdį klausytojų protoos. Jis pataikė subloksz-ti visus užmetinėjimus, tai sta-čziai juos užgindamas, tai buk-liai iszteisindams kryžiuokų darbus. Prie teip negirdėtai sunkių, kaip toje gadynėje, pragumų isztirti tikrą dalykų stovį ant vietos, popiežius su savo dumeziais pasijuto didi-painiam padėjime. Kilus isz prieszingų viens kitam persta-tytų yvairiems abejojimams, Avignon'e tapo nutarta dar kartą perkratyti ir apszvarstyti Gedimino rasztus, užmetinė-janczius galingam Ordenui to-kį statų apskundimą.

Gediminas veltu laukė atsa-kymo. „Su niszpasakyta ne-rimasečiu (cum innarrabili te-đio) tikimės popiežiaus lega-tų“ — raszo jis gromatoje miestams. Vietoj pasiuntinių su sandaros szakute, kas slen-ka prie Lietuvos sienų? Bai-sus siaubunas Lietuvos kai-mams ir pilims — kryžievių užtvinimas.

Tokį tai atsakymą Lietuvai davė Vokiecziai. Nėr abejo-nės, jog Teutonai atliko tą darbą be popiežiaus zinios ir prieszai jo norą. Popiežiai seniaus patys apszaukdavo kryžkarę; buvo daręs teip pat ir Jonas XXII. Vienok da-bar, turėdams Gedimino skun-dus ir rasztus, szits popiežius buvo įsakęs kryžiuokams ramiai gyventi. O kas kryžiuokams įakytą, tas buvo lygiai svar-bus ir talkaujancziai ricierijai. Bet Vokiecziai jau buvo įpra-tę siuntinėti kasmet į Panemu-nes gaujas klaidžiojanczių karžygių, isztroszkusių kruvi-nų su stabmeldžiais, muszių, deganczių noru ugnim ir kar-

du sunaikinti jų sodybas; ne viens isz jų be abejonės mal-dingai dėstė ant savęs szvento kryžiaus ženklą ir guldė kovo-je savo gyvastį. Svetimoji ri-cierija, kurstoma Ordeno, ne-numanė, jog jau užstojo laikas pasiliauti su tokiais zygliais Lietuvon. O kadangi, net te-siantės bylai Avignon'e, kry-žiuokų pasiuntiniai neliovė kvietę į kryžkarę, tartum sziaurėje nieko nebutų atstik-kę, nesigalėdami prie tam pi-nigų, — tai isz-uz murų arba isz tarpo besibastanczių avan-tiuristų (įieszkotojų visokių priepuolių) gaujų, greit subė-go nemažai apgiukluoto szvieto ir kryžievių buris nutraukė į Lietuvą.

Tai atsitiko 1324 m. Gedi-minas priėmė tą įžeidimą su-pilna ramybe. Ordeno kroni-ka (Serip. rer. pruss. Dusburg, I 189—190) apraszo tris pa-vyjmu atliktus kryžievių žy-gius. Pirmi buvo užpuolę Pa-reinio Vokiecziai, Alzatai ir Czekai, bet tą kart juos sulai-kė netikėtas atodrėkis ir jų žygis nutėjo ant nieko. An-triam užpludime, pradįsęs nuo Lietuvos ramumo Ordenas jau nesislapsto už svetimų kryžie-vių peczių, ir Ordeno broliai viens paskui kitą isztykina isz savo apkasimų ir murų ir stai-gu užpuolę, iszardo lietuviszka-pilį Dovydiszkę. Gediminas dar ir po szito at-itikimo nesi-davė įvilioti į karę. Tame ga-lingojo valdimiero susivaldy-me matyt dar likuczių kriek-czioniszkių jo lukesczių. Bet ab-tolymuose vakaruose vieszpa-tavo gili tyła, o artymi pikta-dejai kaskart smarkiaus diegė savo gyliu. Trečią atvejį užpuolant, kryžievių buris vedą į Lietuvą ne koki svetimi vadovai ir ne bet kas isz Or-deno brolių su nepažįstama pravarde, bet pats Ragainės kamendotas. Netikėtai už-griuva jie ant pilies, vaditos Didžiojo kunigaikszezio Gedi-mino vardu, naikina ugnim

jos apygardės, žudo žmones, kurių tik dalis įstengė užsida-
ryti drutvietėje. Ant galo,
idant iš kero išgaiszinti so-
diecziūs, Ordenas užleido ant
jų gaujas teip vadintų latrukų
(latrunculi), plėšikus karių
gadynėje, kurių rujas Ordenas
per tulą laiką buvo apžiabo-
jęs, o kurie neramiam laike,
drauge su tokioms pat gau-
joms iš Lietuvių pusės, dras-
kydavo viena per kitą paru-
bežius.

(Bus dar.)

Atsakymas.

XV Seimo delegatui. Ta-
mistos rasztas Susiv. reikaluo-
se netilps „Vienybėje“, nes tas
klausymas eina per „Tėvynę“
ir „Lietuvoje“ buvo. Tiesa,
ant Seimo buvo numesta cen-
zura, bet ji liko kaip buvusi;
tik Susiv. Centr. Komitetas tu-
ri balsą organe, o ne sąnariai.
Kas link išskraipymo seimo
protokolų, tai tas dalykas iš-
siaiszkins visai lengvai, nes de-
legatai gerai viską atsimena,
kas tapo po ilgų ginčų nutar-
ta. VIII skirsnis, už kurį Sus.
Contr. Komitetas išklampino,
tapo sutaisytas kun. Miluko ir
kelis sykius ant seimo perskai-
tytas, kad visi delegatai su-
prastų. Paskiaus, kada paki-
lo ginčai dėl tikėjimo, kun.
Milukas norėjo VIII skirsnį
pritaikinti ir prie tikėjimo, kas
tapo atmesta. Rinkimas re-
daktoriaus atsiliko labai sku-
biai ir ant kun. Miluko užma-
nymo, kad rinkti vėl p. As-
tramską, „nes darba jis atie-
ka“, tapo vienbalsiai p. Astr.
isrinktas Susiv. sekretorium
ir „Tėvynės“ redaktorium.
Abelsai Seimas nenusidavė pa-
gal kunigų norą ir dabar jie
nor atsigriebti, bet per daug
visiems žinomi daigta. Ant
galo, raszant apie Susiv. rei-
kalus, visados reik tikrą para-
są padėti.

Lietuva miega....

Lietuva miega. Kas sako — ji mirus?
Kas tą nelemtą dalį jai spėja?
Tai abejonės balsai įkyrus:
Girdim ne pranaszą — tik pardavėją!

Lietuva miega. Bet milžins pabus:
Ar jaučiat, kaip amžių dvasė smarkauja?
Tai naujo amžio dievaitis narsus
Rengia ir Lietuvai, pergale naują!

Lietuva miega. Vienok kas gali
Ateitį lemti? Tik tas, kurs žino.
Savo pratėvių dėjas ir szalį,
Kurs jas suprasti mėgino.

Lietuva miega. O, gėda mums, broliai,
Jei savinę ant amžių užmigdę,
Mes vergais liksim — vergai lygsziolėi —
Ir kapan gulsim, nieko nįvykdę.

Am. Lietuvaitė.

Pajieszkojimai.

TEMYKITE, LIETUVIAI!

Ar nepažinote kas Stanislo-
vą Sredinską išz Krokalauckio
parapijos? Jei žinote apie jo
smertį, arba gal dar gyvas yra,
duokit žinią kun. P. Saurusai-
czui, 34 John Str.

Waterbury, Conn.

Pajieszkau Jokubo Didvalio
išz Balsupių kaimo, Keturva-
lakių parapijos, Vilkavisztkio
pav., Suvalkų gub. Jis pas
ar kas žino apie jį malonės su-
teikti man žinią ant szio adreso:

Petras Kailius

619 S. 9-th str.

Philadelphia, Pa.

Didelis Balius!

Draugystės Szv. Juozapo, bus
panedėlyje 18 d. Vasario 1901
ant ARMORY HALL, Pitts-
ton, Pa. Prasidės 7 val. vaka-
re ir trauksis per nakt. Muzika
bus kuopuikiausia. Todėl gi
užkviečiam visus lietuvius ir
lietuvaites pasilinksminti.

Įzenga tiktai 25 ct.

Komitetas.

Vyrai Balius!

Torrington, Conn., Drau-
gystė Algerdo laikys savo pir-

cigarų parukyti, tai neužmirsz-
kite užėiti pas

J. Macziulį

215 S. Sharp str.

Baltimore, Md.

Isz visur.

-- Vyriausiam Rosijos mies-
te Peterburge suskaiityta
1,439,000 gyventojų.

-- Kijeve, Mažarusijoje,
Gruodžio mėn. pereitų metų
buvo studentų sumiszimai;
universiteto valdzia buvo nu-
tarus atiduoti 392 į kariumėnę
kaipo prastus kareivius: 2 stu-
dentus -- ant trejų metų; 5
studentus -- ant dvejų metų,
o 385 -- ant vienu metų. Bet
apszvietimo ministerija atliuo-
savo isz tų 385 studentų nuo
baudos 209, tokiu budu turės
nukentėti isz viso 183 studen-
tai, kuriuos jau iszvezė į Rytinė
Aziją. Kiti studentai, ku-
rių yra 2,700, neliauja reika-
lavę teisybės ir sustabdymo
persekojimų. Sumiszimai pa-
kilo ir kituose universitetuose.

-- Rusiszkam Užkaukazyj,
mieste Baku, 5 Vasario, užsi-
degė magazynai, kuriuose bu-
vo supilta 18 milijonų pudų
naftos (petrolejau-); galima
numanyt, koks baisus gaisras
isztyko, ypacz kad užsidegė ir
kiti artymesniejie magazynai.
Viena telegrama isz Baku pra-
nesza, kad per tą ugnį žuvo
net penki szimtai žmonių, o
kitų szimtai liko be pastogės
ir be duonos.

-- Kapitonas J. Heyley, pa-
garsėjęs tyrinėtojas pusiausa-
lio Alaksa, lemia, kad neilg-
trukus galėsime, nesėdami ant
laivų, nukakti staciaziai isz New
York'o į Vilnių; jis užtikrina,
jog per Beringo tarpmarį ga-
lima bus permesti didelį tiltą
ir tokiu budu, pratesius gele-
zinkelius per Kanadą ik Alas-
kos galui ir per Kamezatką
pietu link, turėsime rėlių kelią
isztisai į Europą, per Siberiją.

mą balių 16 d. Vasario, 1901
m., t. y. sabatoj vakare, salėje
GERMAN UNION HALL
Teatro bldg. ant East Main str.
Prasidės 8 val. vakare. Gra-
jys pirmos kliašos muzika isz
Waterbury'o, Conn. Dailus bus
pasilinksminimas.

Įzenga vyrams 25 ct. mote
rims ir merginoms dykai. Vi-
sus lietuvius ir lietuvaites szir-
dingai užprasom ant teip dai-
laus pasilinksminimo.

Komitetas.

Juozas Czernikas,

duodu visiems žinot, jogei
parduodu LAIVAKORTES (szif-
kortės) ant visų liuių ir grei-
cziausių Laivų jurėmis ir už
pig'ausią prekę.

Teiposgi siunczių piningus
į visas evieto dalis greitai ir
pigiai. Norintie kad piningai
į tėvynę siuncziami neprazutų
ir greit nueitų, tegul kreipiasi
pas: **Juozą Czerniką,**

13 S. Canal str.

Wilkes-Barre, Pa.

Geriausią užėiga

dėl lietuvių pas J. Macziulį.
Jei nori skanaus alaus ir gar-
dzios degtinės — kvenczių

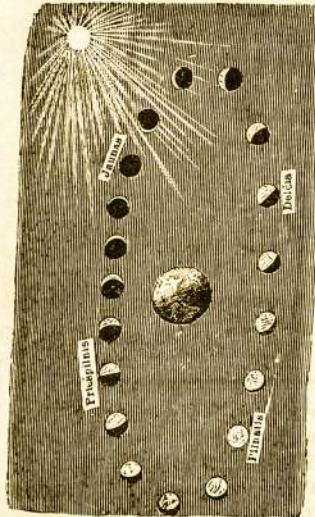
Laikraštiniukystė Kinų žemėje pažįstama yra jau nuo 9 amžio Kristui gimus; pirmiausia laikraščio uždavimu budavotik pranešti valdžios padavimų, naujus įstatymus ir t.t., o paskutiniame laike jie teip pat, kaip ir musizkiai, pradėjo plačiai tarnauti vi suomeni žiniomis ir informacijoms. Kiniečių laikraščiai turi apskiai skaitytojų, nes ten nemokantį rasyti ir skaityti vargu atrasi. Prietam kiniečiai savo rąstus augštai guodoja, jie sako: „branginkit po pierą, ant kurios kas atspausta; naudą iš to turėsit ni-zpasta“. Senų laikraščių tenai nevartoja vyniojimui muilo arba tolygiu budu, bet kada laikraštį visai „nuskaito“, tai yra, kad popiera jau vos-vos kruvoj laikosi, tai jį padeda atskyrum, o kad susirenka daugiau tokių senų rąstų, pa ima juos sąnariai tam tyčia įtaisytos draugystės, kurios už duote yra rupintis, idant kiekvienas atspausstas ląksztelis rąstų garbingą galą, ir sudegina krematorijoje (tamtikras pezius).

Medicinos akademijoj Paryžiuje neseniai tapo perskaitytas įneszimas, idant uždėti mokesį ant... moterizkų gorsetų; užmanymo siekis — sumazinti vartojimą gorsetų, paverstusį prancuzaites į nesveikas ir kuniszkai išsigimusias moterizkes.

Popiezius, gavęs žinią karalienę Viktoriją numirus, tuo puole ant kelių ir pasimeldė už velionę. Czia pat szv. tėvas įsakė, idant visose bažnyčiose ant rytojaus atlaikytų maldas ant numirėlės intencijos. Popiezius neklaidus — jis žino, kad Anglijos karalienė kas kita, o Burų prezidentas vėl kas kita. „O teipo lindijate patys prieš savę, jog esate vaikais tų, kurie užmuszė pranaszus“ (Matauszo evąngelija, persk. 23).

Pasikalbejimai apie dangų ir žemę.

verte iš svetimo kalbu P. A.
(Tąsa.)

Čionai viduryj matyti žemė, o dešinoj pusėj augštai kamputij — saulė. Apsukuo žemės mėnulis įvairiose atmainose, kaip matome jį kas keturias savaites (nesdėlios).

— O ar žinai, tamista, ką žmonės kalba? sako, esą dvylika mėnulių — vieni d desni, kiti mažesni: kuris pasirodys ant dangaus, tą ir matome; kurie už debesų tūno, tų nematyt...

— Tai-gi patš matai, kokius nebuvusius daigtus žmonės pasakoja. Bet gal tau kalbejo, kad metai tur dvyliką mėnesių, o tau rodosi, kad apie dvyliką mėnulių kalbama.

— Gal but. O kodėl per metus dvylika mėnesių?

— Apie tai aš tau kitu tarpu papasakosiu, šiai dienai bus gana.

— Ačiū ir už tiek.

Pasikalbėjimas šeštas.

KODĖL PER METUS ESTI DVYLIKA MĖNESIŲ?

— Tai kodėl per metus esti dvylika mėnesių?

— Jau esi girdėjęs, kad mėnulis nestovi vienam daigte, bet eina aplinkui žemę. Per metus mėnulis beveik dvyliką kartų apeina aplinkui žemę; dėl to j metus skaitome dvyliką mėnesių.

— Dvyliką kartų?

— Tai-gi...

— O kodėl mėnulis nevienodai vaikščioja: vieną mėnė-j apeina aplink žemę per trisdešimt dienų, kitą per trisdešimt vieną dieną?

— Mėnulis vienodai vaikščioja ir apeina aplink žemę į trisd-šimtis ir pusę dienų. Tiktai mes nevienap skaitome. Matai, mėnulis apeina aplink žemę nelygiai dvyliką kartų, bet dau-

giaus už dvyliką ir mažiaus už tryliką kartų. Todėl, jeigu skaitome per metus lygiai dvyliką mėnesių, tai prie keleto mėnesių reikia pridėti po dieną-kitą.

— O po-kiek dienų pridedame?

— Po vieną ir po dvi. Skaitant per metus dvyliką mėnesių, kas mėnuo po pustrisdešimtos dienos, išpuola per metus trys šimtai šešiasdešimts keturios dienos; o metai tur tris šimtus šešiasdešimts penkias dienas! Jeigu skaitytumėm trylika mėnesių po pustrisdešimtos dienos, tai išpultų trys šimtai aštuoniadesimts trys ir pusė dienos — ir butų per daug. Todėl susitarė teip: tegul per metus bus dvylika mėnesių, bet nelygaus ilgumo. Septyni mėnesiai tegul turi po trisdešimt vieną dieną — tai išpuls du šimtai septyniolika dienų; keturi mėnesiai po trisdešimt dienų — tai bus dar šimtas dvidešimts; o vienas mėnuo, Vasaris t-gul turės dvidešimts aštuonias dienas. Sutraukus viską į vieną skaitlių, turėsime tris šimtus šešiasdešimts penkias dienas į metus. Štai mūsų dvylika mėnesių:

Sau-sis tur 31 d. Gegužės 31 d. Rugsėjis 30 d. Vasaris „ 28 „ Birzelis 30 „ Spalių 31 „ Kovas „ 31 „ Liepos 31 „ Lapkrit. 30 „ Baland. „ 30 „ Ruggj. 31 „ Gruodis 31 „

Ir tikra teisybė. Jau buvau truputį pramokęs skaitliuoti, tū suskaičiau dienas visų dvylikos mėnesių ir išėjo lygiai trys šimtai šešiasdešimts penkios dienos.

Patyręs tai, didžiai nudžiugau, nes man iki tolei vis keista išrodė, kodėl mėnesiai nevisi vieno lo ilgumo: vieni ilgesni, kiti trumpesni. Užtai labai stebėjauisi mokintų žmonių protui. Ko jie — tariau sau — savo protu neišranda!

Tuo tarpu atsiminiau dar vieną dalyką: esti ir tokie metai, kad Vasaris tur ne dvidešimts aštuonias, bet dvidešimts devynias dienas. Ir metai tada turi turėti ne tris šimtus šešiasdešimts penkias, bet tris šimtus šešiasdešimts šešias dienas. Buvau net girdėjęs, kad tokius ypatingus metus žmonės vadina ilgaisiais, keltais, arba pribūšiais. Tuojau paklausiau Juozo, kodėl tokius metus pribūšiais arba keltais vadina ir kodėl tais metais Vasaris tur dvidešimts devynias, ne dvidešimts aštuonias dienas?

— Matai, brolau, teip yra. Jau aš tau esu sakęs, kad žemė apeina aplink saulę į tris šimtus šešiasdešimts penkias dienas. Aš tau tyčia teip pasakiau, kad iš karto tau viskas galvoj nesusipainiotų. Bet iš tikrųjų žemė apeina aplinkui saulę į tris šimtus šešiasdešimts penkias valandas... Tai-gi metai turėtų turėti tris šimtus šešiasdešimts penkias dienas ir šešias valandas. Bet teip skaityt painu: metai tur turėti apskritą skait-

lių dienų. Todėl mokiuti žmonės šiteip padarė: trejus metus pavyjmu skaito po tris šimtus šešiasdešimts, penkias dienas, o ketvurtiems metams prideda dar vieną dieną, tikriaus: vieną parą, arba dvidešimts keturias valandas: iš tų šešių valandų, kurias praleidžiame per trejus metus, ir iš šešių valandų ketvurtų metų ir pasidaro lygiai dvidešimts keturios valandos, arba vieną parą. Tą vieną parą ir priskaito kas ketvurti metai prie Vasario. Tuomet Vasaris tur dvidešimts devynias dienas, o tie metai tris šimtus šešiasdešimts šešias dienas ir vadinasi ilgiejie arba kelti. Paskui eina treji paprasti metai po tris šimtus šešiasdešimts penkias dienas, o ketvurti vėl pribūšiai ir tur tris šimtus šešiasdešimts šešias dienas ir teip toliaus. Ar supratai?

— Supratau, supratau. Vienok tai painius skaitlius, tegul juos nežinia.

— Ką tokius?

— O-gi tuos mokintuosius, kurie tai pramanė.

— Tam jie ir mokinti, kad painius dalykus kitiems žmonėms ant naudos ir apsišvietimo aiškintų.

— O žinai, tamista, kaip gera tiems, kurių vardadienis išpuola dvidešimts devintą Vasario: jie tik kas ketvurti metai savo vardadienį švenčia.

— Bene tu savo vardadienį šventi?

— Aš! aš nešvenčiu, užtai ana pas dvaro ponus, tai beveik kasdien keno nors vardadienis: šiandien pono, ryto ponios, poryt ponaičio, paskui panaitės.

— Gerai jau gerai; nereik mums nė ponų, nė jų švenčių, ir ne apie tai dabar kalbava. Velyt pasakyk man, ar žinai kodėl žmonės laiką septindieniais arba sanvaitėmis skaito?

— Ne, nežinau.

— Mėnesiais dėlto skaito, kad kas mėnuo mėnulis kartą aplinkui žemę apeina, na o septindieniais dėlko?

— O kas juos gal žinot, dėlko!

— Išpėk, palauzyk sau truputį galvą. Jug mėnuo tur keturis septindienius: dėl ko ne penkis, arba tris?

— Ne, aš neįspėsiu!

— Et, koks tu! Atsimink tik tą dyną. kaip aplink tavo galvą vaikščiojo. Kas tuomet su juo buvo, kiek kartų jis mainėsi?

— Žinau, žinau! keturis kartus mainėsi.

— Tai gi matai! Dėlto ir skaito per mėnesį keturis septindienius. Mėnulio pilnatis — tai vienas septindienis; pirmas ketvurtis — antras septiedienis; jaunas — trečias septindienis; delčia — ketvirtas septindienis.

— Aa, dabar suprantu, bet įspėti buvo

sunku.

— Žinok, kad tas skaitliavimas nevisai teisingas, nes per mėnesį esti lygiai keturios mėnulio atmainos, o septindienių per mėnesį keturi su višum. Jug į mėnesį mes skaitome trisdešimts arba trisdešimts vieną dieną; o trisdešimt arba trisdešimts vieną dieną dalijame keturias lygias dalis kaip nori niekaip neišeis pilnos dienos. O skaityt, kad septindienis tur pusaštuntos dienos, vėl būtų ne šip ne teip. Tai-gi dėlto per mėnesį skaito keturias sanvaites ir dar dvi ar tris dienas.

— Tegul sau skaito, kaip nor: jau pakaks man tų skaitliavimų! Pasakyk man velyk tamista, ar gyvena ant mėnulio žmonės, ar ne?

— To niekas tikrai nežino. Spėja, kad tenai neturi būti žmonių.

— Dėlko?

— Dėlto, kad tenai negalima gyventi, tenai oro nėra.

— O dienos ir naktys esti?

— Kaip-gi, esti.

— Tokios pat, kaip pas mus?

— Truputį kitokios, nes tenai para išneša pustrisdešimtos mūsų dienos, pas mus para išneša tiktai dvidešimts keturias valandas.

— Kodėl tenai paros ilgėsnės?

— Dėl to, kad mėnulis neteip greitai sukasi aplink savę, kaip žemė.

— Ar-gi ir mėnulis aplink savę sukasi?

— Kaip-gi. Mėnulis sukasi aplink savę, aplink žemę ir aplink saulę.

— Aplink saulę?

— Tai-gi. Jug žinai, kad žemė sukasi aplink saulę, o mėnulis vaikščioja aplinkui žemę, tai-gi juodu kartu ir keliauja aplink saulę.

— Žinau, žinau! Kaip saulė laiko prie savęs žemę, teip ir žemė laiko mėnulį: jis kartu su žeme ir skraido.

— Gerai; matyt kad ką esu pasakojęs, atsimėui. Kada-gi mėnulis draugė su žeme keliauja aplink saulę, tai ir jis tur turėt savo mėtus. Kaip mėnulis kartą apsisuks aplink saulę — tai sukanka jo para. Kaip apsisuks kartą aplink žemę — tai sukaks jo mėnuo (pustrisdešimtos dieuos); o kaip draugė su žeme apeis kartą aplink saulę, — tai išeis jo metai (trys šim ai šešiasdešimts penkias dienas).

— Teip, tik dėlko nėra tenai žmonių?

— Sakiau jau, kad tenai nėra oro, o be oro žmogus negal gyventi.

— O dėlko nėra tenai oro?

— O dėlko tau ragai neauga? Nėra delto, kad nėra, kad teip jau yra.

— O ar nebūtų galima nulėkti ant mėnulio?

(Toliaus bus.)

Trumpas paaiskinimas nesutikimų Lietuvos kros parapijos Philadelphia, Pa. 1900 metuose.

(Redakcija užsita straipsnį neatsako) „Vienybės“ 49 ir 50 numeryje, praėjusių metų, patilpo ilgas straipsnis link nesutikimų virsz minėtos parapijos, kur vienpusiškai save teisingami, pasirasziesieje po anuomi rasztu, pasistatė save kokiais ten didziavryiais, kankintiniais tikėjimo, nežinia kokio, gal Szliupo..

Tame jų raszte daugiausiai yra melagingų žodžių, ką kiekvienas skaitydamas su sveiku protu apsvaistės pripažins.

Patys pripažinstą, jog kun. Kaulakis per 7 metus buvo geru, rupinosis iszmokėti visą skolą už dabartinę bažnyčią ir dar suczėdyjo kelis tikstanczius ant busianczios bažnyczios, kada reiks pirkti. O reikia žinoti, kokiu budu tie pinigai susiczėdyjo, už kuriuos dabar kun. Kaulakis yra teip persekiojamas.

Kitose Lietuvos kros parapijose kunigas apie kalėdas kalėdoja po parapijonus ir pinigus, kiek tokių surenka, pasitiekia sau, kaip kalėdą pagal sėną paprotį, kokis yra Lietuvoje. Musų-gi kun. Kaulakis darė priešzingai — ką surinkdavo kalėdodamas per 7 metus, viską atidavė į parapijos kasą, iš ko ir susirinko tie keli tukstanczių, už kuriuos dabar kun. Kaulakis gavo karcziausią nedėkingumą ir tasmą po sudus. Jau visados teip yra, kad už gerą atsimoka piktu. Už pinigų ant svieto didziausi nesutikimai darosi, o teip pasirėdė ir musų parapijoj. Kolei bažnyčia buvo skoloje, tol jokių apiekuų, jokių gspadorių nebuvo; sakydavo, tegul kunigas sau žinosi, visi tylėjo, bet kaip susidėjo keli centai atliekamų pinigų, tada jau pilna apiekuų ir gspadorių kurie galvoja tik ką padaryti su tais pinigais? Kaip girdejom, vieni norėjo paskolinti ant vertelgystės, antri ant užpirkimo namų, prizadedami atiduoti su gerais palukiais. Kunigas negalėjo, nė turėjo tiesą skolinti parapijos pinigus ir nusiplovė rankas, ypatingai, kad nežinia buvo kaip greitai prireiks tu pinigų ant užpirkimo naujos bažnyczios.

Geradėjai negalėdami jokio biznio padaryti, pradėjo ant kunigo kreiva akia žiurėti, pradėjo parapijonus agitavoti, sakydami, kad negalima tiek pinigų kunigo rankose laikyti, nes neatsakantis, neturi savasties, reik padėti ant rankų apiekuų (trustesų). Per ilgą agitavojimą jie įkalbėjo parapijonams, kas ant parapijos susirinkimo užmanius tapo patvirtinta. Iš pradzios kunigas nesiprieszino dėl szventos ramybės, pet iszgirdęs vėliaus, jog ant slaptų susirinkimų nu-tarta, kad užperkant naują bažnyčią niekados tokių neužraszyti ant vardo diecezijos (vyskupo); nes kam, girdi, airiams bažnyčią atduoti? Lyg lietuviai būtų iszmirtingesni už visas kitas tautas, kurios užraszė turi savo bažnyczias ant diecezijos, mato savo bažnyczios prapulti, tuom tarpu kitos tautos tą darydamos ir esanczios toli apszviestėsnėmis, tokios prapulties nemato.

Kun. Kaulakis tokiu budu liko patatytas tarp kujo ir priekalo. Daleidus sudėti pinigų ant apiekinų rankų, jie neduos ant užpirkimo naujos bažnyčios, jeigu toji taptų užrašyta ant diecezijos, ir už teip sudėtus pinigus kunigas atsako prieš vyskupą, nes visos diecezijos klebonai yra kasieriai ir todėl kunigas, norėdamas likti katalikizmo kunigu, nepristojo pavesti pinigų apiekinams ir ant parapijos susirinkimo pasakė, kad negalės padaryti be vyskupo daleidimo. „Eikite, sako, pas vyskupą ir gaukite nuo jo daleidimą, tada asz pristosiu“. Prieszininkai mat piktybę turėjo savo szirdyje. Ant vagies kepturė dega. Jie pas vyskupą nejo ir atsakė: „Mes nuo vyskupo pinigų praszyti negalime, nes pas jį nepadėjome. Mes su vyskupu nieko neturime, nes pinigai yra musų“ ir nuo to laiko prasidėjo atvirą kova. Tiesa, paskiaus prieszininkai vaikszečioje pas vyskupą ir visai skundė kunigą, bet apie pinigus nieko vyskupui nesakė; tik tai, kad kunigas esąs grubijonas, keikias juos, sulygines, su galvijais. Kad kun. Kaulakis negyrė jų pikty darbų, nedaleido protestonizkai elgtis bažnyčios reikaluose, už tai jie priekabino.

Pas vyskupą vaikszečioje kelis kartus, bet nieko nelaimėjo, paskui visai perpyko ir pradėjo visokius ermyderius daryti tarpe parapijonų. Visokios dalyčiai negalima apraszyti dėl stokos vietos. Jų melagystės ant melagystyčių, gandiniai, areštavojimai, kurie tik tai jiems pasiprieszino. Sunku jų visas priekabes apraszyti, bet vėliaus, kada iszeis visa istorija tų vaidų, tai paduosime ir pravartles tų visų vadovų; tegul visuomenė mat, kaip žmogus ant blogo gali toli nužengti ir piktai padaryti.

Pirma, negu iszrodysime jų bent svarbiausias melagystes, reikia žinoti, kaip tik apskundė kunigą į sudą, pasidarė sau pamatą, jog jų bažnyčia yra neprigulminga. Paskui prieszininkų advokatas užklausė savo kostumjerių: „Ar jus norite, kad jūsų kunigas būtų po kaucija?“ „Teip, teip!“ atsakė vienu balsu, kaip neilyginant Pilotas užklausė žydų, ar Kristų paleist, ar nukryžiatuoti, kur žydai suriko vienu balsu: „Nukryžiatuoti! Nukryžiatuoti!“ Teip ir Philadelphiaus tuli lietuviai saužkė už tai, kad kunigas per 7 metus vargo, pinigų rinko, vidužiemyje szalo, purvuos braidžiojo vis dėl labo parapijos, o dabar kunigui atsidekavoja, skusdami jį į sudą, iszjuokia savo tikėjimą ir savo klebonui užsimoka karčiausia nedėkingumu, atkartodami žydų rėksmą „nukryžiatuoti, pikarti jį!“

Kad bažnyčia nėra užrašyta ant diecezijos, tai keletas iszgamų, o kiti visai neparapijonai drysta prisasavinti bažnyčią, iszmokėtą per tukstantų parapijonų. Pirmą sykį iszpirko ant kunigo varentą už pas.savinimą pinigų, iszsirinko sau slapta komitetą be parapijos žinios, nes bijojosi, kad tikrasis parapijos prezidentas nebūtų už katalikizką bažnyčią, bet kadangi varentą gal iszpirkti tik tai, kuriam yra padaryta skriauda, tai ir iszsirinko sau tokį vaikina, visai neparapijoną, už kasierių, ant kurio vardo

iszpirko varentą, nes patys prieszininkai pasibijoję kizti pirsztus į tarpdurį, kad nenuvertų. Po iszpirkimo varento magistratas davė žinią, jog yra kunigas apskustas. Ant paskirto laiko kunigus nuėjo pas magistratą, bet kad tyrinėjimas nepisibaigė viena dien, tai prieszininkų advokatas preikalavo kaucijos \$1,000. Kunigo advokatas paaiszkino, kad kaucija nereikalinga. Magistratas, matydamas tų žmonių negerą geisimą, paleido kunigą be jokios kaucijos, sakydamas, jog jis yra persitikinęs, kad kunigas niekur neiszbėgs. Prieszininkai pamelavo, buk kunigas stovi po \$13,00 kaucija. Magistratas provos trukyje pažinęs gerai prieszų norus pasibijoję ir ant paskutinės dienos tyrinėjimo pasikvietė keletą policijantų dėl atsargumo, ir nematydamas kunigo jokios kaltybės jį iszteisino. Teip tai Philadelphiaus lietuviai savo tautą kelia! Antrą varentą iszpirko dėlto, kad kunigas nedaleido tiems vaidininkams saunoriai uždaryti bažnyčią, kas jiems nenusisekė. Mat jie norėjo uždaryti bažnyčią su savo spynoms, kad neįeitytų nė kunigas nė žmonės. Vieną gražų rytą atėjo jie savo užmanymą iszpildyti; viso atėjo 9 vyrai su visokiais frankiais: viens neszė spyną, kitas kirvį, trecias reples, ketvirtas vel kaltą ir tt. Tai tų musų tautieciai iszdarė, piktemiais pasirodė už maskolius! Kada maskoliai norėjo uždaryti Kražių bažnyčią, tai liepė kunigui szv. Sakramentą iszneszti, bet Philadelphiaus tuli lietuviai ant to nebojo, norėjo vargdieniams žmonelėms uždaryti bažnyčią, kur nė vienas nerasdamas nė jokios paguodos nė ramybės ant svieto, nuvargęs gyvenime, ateina nedėlioj j bažnyčią, kur karsztai pasimeldžia, susiramina maldoje. Ir tų tai vienatinę paguodą varguoliui žmogui norėjo iszszirdies iszplėszti. Tegul apsvarsto dabar visuomenė, kokia vertė tokių katalikų ir kokios teisybės anie jieszkajo?

Toliaus atėjo uždaryti bažnyčią kitu kartu; pirmą papraszė bažnyčios raktų nuo kunigo. Kunigas užklausė, ar turite daleidimą isz sudo uždaryti bažnyčią? Jie atsakė „neturim“. Tada kunigas liepė jiems eiti namon, sakydams: „Ne jums vieniems bažnyčia priguli, bet visiems parapijonams, nes visi už ją mokėjo“, o kad neklausė geruoju, tai kun. su policija juos nuvarė, už ką anie dar daugiau užpyko ir tų pat dieną iszpirko ant kun. antrą varentą uždaryti bažnyčios. Tada jau tikrai norėjo kunigą pastatyti ant juoko, nes save ir kun.gą pastatė už kokių ten neprigulmingus, nes tada ir airiai policijantai drąsiau ves į kalėjimą. Prieszininkai pas kleboniją ant gatvės laukė kada iszeis kunigas, kad jį galėtų iszlojoti, bet kada kun. policijantams iszaiszkino ir parodė suraszą katalikizkų kunigų arba „Directory of Catholic Clergymen“, tada policijantai nusidvyjo, kaip žmonės katalikai gali savo kunigą arezstuoti, iszjuokdami savo tikėjimą. Paskui policijantai pasakė, kad kun. ateity pas magistratą ir iszėjo namon.

Ant rytojaus magistratė prasidėjo tyrinėjimas ir klausimas, kam priguli

bažnyčios savastis: draugystei ar parapijonams? Magistratas negalėjo tos provos užbaigti ir toliu budu prova nuėjo į augsztesnį sudą, o ant bažnyčios tapo uždėta tiesa, kad bažnyčia turi būti kaip buvusi be jokių permainų, kad nei viena nei antra partija nieko nedarytu, nekeltų jokių vaidų, iki sudas neiszrisz to klausimo. Bažnyčia ir dabar dar yra po taja tiesa (injunction).

Prieszininkai, nieko nelaimėję dvasiskame nei svietiskame sude, nutarė su spēka priversti kunigą ir isztikimus parapijonus jiems pasiduoti. Iszsirinko savo kolektorius ir nedėliomis, laike dievmaldystės pradėjo kolektavoti: tik tai nežinia ant ko tuos sukolektavotus pinigus sunaudoję, gal greiciausiai ant provos? Teipgi jie vaikszečioje ir su plotkomis po parapiją (plotkas, pasakoja, gavę nuo neprigulmingo kunigo). Už plotkas ir kolektą bažnyčioje davė tik tai tie, kurie su jais simpatizuoja, menkiausias vertės katalikai. Ju kolektavojimo bažnyčioje mieris buvo suerzinti gerus žmones su prieszais ir padaryti musztynę, bet kun. persergėjo gerus žmones isz sakyklos, kad uszlakytų ramiai, nes, sako, vikas yra tik tai iki laikui. Pirmas nedėliodienis praėjo be jokių vaidų ir musztynių bažnyčioje. Sekantį nedėliodienį kunigas perskaitė laiszką nuo arkivyskupo Philadelphiaus, angliškai ir lietuviszkai, kurame aiszkiai buvo užginta po bausme atmetimo nuo katalikystės, nekolektavoti žmonėms, kurie nėra paskirti nuo vietinio klebono. O jeigu, sako, dar kartą iszdrįstų savo vale kolektavoti, tokie bus paskaityti kaipo maisztininkai, kurie nori kraują pralieti Dievo namuose. Todėl arkivyskupas bus priverstas tokias ypatus iszkikti ir atskirti nuo szv. katalikizkos bažnyčios. Geras katalikas, iszgirdęs tokius asztrius žodžius nuo augsztesnės dvasiskos valdžios, turėtų nuo paczių žodžių sudrebėti, bet musų arkikatalikai ir teisybės jieszkotojai nepaisė tų grumojimų ir tuojau iszėjo kolektavoti po perskaitymo virsz minėto raszto. Jie tai darė dėlto, kad neužėityt kriejė bažnyčios kolektorai. Žinoma, ir tuomi laikų geri katalikai jiems nieko nekenkė. Tik tai tas padarė baisų sujudimą bažnyčioje, žmonės nesimeldė, bet žvalgėsi į visas puses, laukdami, kas czia prasidės, kada pradės musztynę. Bet kad nieks jų neužkabino, praėjo toji valanda ramiai, visi tylėjo. Bet kada iszėjo po komunijos szventos tikriejie bažnyčios kolektorai kolektavoti, tai tuojau pirmose sėdynėse atsiszojo keturi vyrai prieszininkai ir suszuko: „Kaip tu drįsti kolektavoti!?“ Bet kad kolektorius jiems nieko neatsakė ir kolektavoję sau toliaus, tada viduryje bažnyčios užstoję jiems kelį ir nepraleido tolyn. Kolektorai su vėru nedrįso veržtis pro juos ir sugrįžo atgal. Prieszai juos pludo angliškai ir maskolizkai. Placziaus jau neraszysime apie jų tolesnį psielgimą; tų paliekame nuspresti visiems lietuviams, kas tie per žmonės ir katalikai? Kokios jie teisybės jieszko?

Kraujo vienok nepraliejo, nors po sumos upgailestavo, kad to nepadarė.

Už tai vakarė, ant miszparų, nutarė tą tikrai iszpildyti (ant sumos buvo dar blaivus, tai neiszdrįso) ir kada ant to rengėsi, tai ant jų nelaimės kunigas vakarė ant miszparų uždarė bažnyčią už nekatalikizką psielgimą laike sumos. Vaidininkai budami pasirengę ant tikrųjų, atėjo, rado bažnyčią uždarytą ir tada dar labiaus užpyko ant kunigo, nes negalėjo savo pasiryžimą iszpildyti; apstoję kleboniją ir pareikalavo, kad kunigas jiems bažnyčios raktus atiduotų. Negavę raktų, prieszininkai pradėjo visai ant kunigo keikti ir nežinia ką jie būtų toliaus darę, jeigu ne pulkas policijantų būtų jų neiszsvaikę, nuo bažnyčios. Policija tur but girdėjo koki suokalbi ant kunigo ir bažnyčios, nes be jokio praszyto policijos virszininkas paliepė keletai policijantų sergėti bažnyčią ir kleboniją, apie ką tik tai ant rytojaus praneszė, kad per naktį viskas buvo ramume.

Tas viskas tikosi paskutinę nedėlę adventų, priesz pat szventas kalėdas. Ant rytojaus, t. y. kuczių dieną, kunigas visą praneszė arkivyskupui, kuris už tai pagyrė kunigo psielgimą ir uždarė lietuviszką bažnyčią nuo dievmaldystės, ant kaip ilgo laiko, nežinia; laikas viską parodydys Kunigui paliepė tuom tarpulakyti dievmaldystę szv. Traicės bažnyčioje, vokiečių katalikų, kuri tai bažnyčia dabar pilna prisikomsza ir lietuvių katalikų. Reikia dar žinoti, kad szv. Traicės bažnyčia yra viena isz seniausių bažnyčių, bet visai mažai teturi savo parapijonų, kurie iszsisklaidę po kitas miesto dalis, ir dėlto lietuviams tuomi tarpu labai paranki yra.

Prieszininkai, kurie sulauzė tiesas, darydami bažnyčioje sumisimą, tapo suaresztavoti. Magistratė jie gavo gražų pamokslą nuo sudžios, kuriems pasakė, jog jus neturite tiesos daryti savizskas tiesas ir tokiu keliu netoli nueisite. Tam yra augsztesnė valdžia dvasizka ir svietizka, ir jeigu jau cziatės nuszkriaustais, galite prie jų kreiptis. Tokią pasargą davę, magistratas apie szeszis pastatė po kaucija ir visą tą provą nusiuntė į augsztesnį sudą dėl nubaudimo, nes magistratas negal daugiau bausti, kaip ant \$100,00 bausmės arba 2 mėnesiu kalėjimo. Kada bus prova augsztesniame sude, nėra žinios.

Dabar geri katalikai ramiai sau nedėliomis gali melstis be jokių perizkadų. Prieszininkai dabar neturėdami kur kolektavoti, nei prie ko kabintis, liudi praradę viską ir raminesi ta vilczia, kad iszszos provą. Jie save persistato kankintiniais; kas tiesa, kad jie save prisikankino ir kitus nukankino, per savo piktybę, prieszinininkų ir puikybę, kur po laiko nė viens galėsis.

Parapijos komitetas:

S. Bajorunas,
Kuzimieras Kavakauckas,
Petras Oreszka,
Feliksas Kazoliuuckas,
B. Adamaviczia,
F. Vaicizis,
J. Sungaila,
A. Valodkeviczia,
Petras Balkis,
S. Puskapalis.

BRAVORAS.
(CITY BREWERY CO.)

Kuriamė isdirba skaniau
sia, geriausią ir sveikiausią
ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ
Po No 600 iki 612 Pearl str.
ELIZABETH N. J
PETER BREIDT
Loeninikas.

DIDELIS SKLODAS

S. J. Mockaiczio
Užlaiko geriausią Vyną, visokio sky-
riaus Arielkos ir kitų szyrdį pastipri-
nanczių gėrymų, teipgi skaniausių
Cigarų, tik nepamirškite vietos

S. J. Mockaitis
224 ir 226 South Main Str.
SHENANDOAH, PA

Ar esi kureczias??

Koznas kuris yra kureczias yra isz
gy as nauju musų iszradimu; ku-
rie apsigema kurti yra neiszgydmi.
Naujas ir lengvas budas. Apraszkyk
savo negule. Agzaminavojimas ir ro-
da dovanai. Kiekvienas gali gydytis
namie be dideliu kasztu.
Dr. Dalton's Aural Institute,
La Salle Ave. Chicago, Ill.

Lietuviu užeiga.

Geriausė užeiga dėl lietuvių isz
viso miesto. Prilaikau visokius gė-
rymus, kaip tai: Alų, Arielką, Li-
kiera, Vyną ir visokius Cigarus pir-
mos klesos, taipgi siuncziu pinigų į
visas dalis svieto. Pardūdu Laiva-
kortes ant visų linijų. Apart to dū-
du kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirškite jog mano HO-
TELIS po No 1837 Main Ave. Pre-
vidence, SCRANTON, PA.
Petras Lipavyczia.

Medega laikraszcziams, per
guldymai isz angliszkos, pran-
cuziszkos ir vokiszkos kalbų.
Dainos dėl notų. Illiustracijos.
Raszkykit: **S. Malevsky**
Care of L. M.
11 St. Marks Place.
New York City.

Gera proga!

SKOLINAME PINIGUS IR
PARDUODAME LOTUS.

Ant užstatymo (mortgage) ir staty-
mo namų skoliname pinigų.
Mes galimė paskolinti jums pini-
gų statyti namus, jeigu jūs apsau-
gosite (insuriance) savo gyvastį. Tai
yra geras plianas, kuomet jūs moka-
te randas. Pamiszkykite apie tai: jus
pasiskolinate 500-2500 ar daugiau,
apsaugojant savo gyvastį, jus galite
atmokėti paskole, mokant kaip jums
iszpuola ir jeigu jus numirtumet ko-
kiam nors laike, jusų savastis (pra-
perty) bus be skolos ir jus szejmyna
turės namą. Apsaugojimas gyvas-
ties atmoka skolą. Pamiszkykite apie
padėjimą, kokiame jus paliktumet
savo szejmyną, jeigu pas liktumet
užmusztais prie darbo anglekasyklo-
se. Sziteip apsisaugojant jus szej-
myna yra aprupinta.

Mes teipgi skoliname pinigų ant,
jusų turto (property), jeigu jums
iszduosite pirmą užstatymą (mortgage).

Parduodame lotus ant S. Wilkes
Barre, Pa., palei strytkarių kelę į
Plymouthą važiuojant, už labai pi-
gę prekę nuo \$300 iki \$500 po \$5,00
ant mėnesio mokant. Jeigu jus no-
rite skolyti pinigų ar pirkti lotų
kreipkitės prie musų:

J. J. Pauksztis & Co.
224 E. Main st.
PLYMOUTH, PA.

Temykit, Lietviai!!!

Nuo szio laiko pale dziam zodynė-
lius kuo pigiausiai, idant kiekvienas
Tautietis galėtų nusipirkti, ir davę
apsidaryti kieszniuje nesziodamas
pasiziurėti kada jam prieikia kokio
zodzio, vigadą turėti.

Lietuviszkai — Angliszkajį gaus
už 70 centų; Angliszkai—Lietuvisz-
ką už 80 ct., abudu už dolerį. Kas
norėtų pirkti nesusiutus abu gaus už
80 centų.

Kun. P. SAURUSAITIS,
34 John st. Waterbury, Conn.

50 YEARS' EXPERIENCE
PATENTS
TRADE MARKS
DESIGNS
COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may
sufficiently ascertain our opinion free whether an
invention is probably patentable. Communications
strictly confidential. Handbook on Patents
sent free. Oldest agency for securing patents.
Patents taken through Munn & Co. receive
special notice, without charge, in the
Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest cir-
culation of any scientific journal. Terms, \$3 a
year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Del vyru tiktai.

Asz ken ziau daugeliu mętu, kaip pasekmę jau-
nystės iszdykumo ir perzengimę letatymę prigim-
ties Asz isz eidu zintis dolerį ant daktarų,
nerandant pagelbos. Galiaus, lankantės savo
szalije, asz kreipiausi prie tulo garsaus daktaro
Viennoje ir jis davė man gyduolių, kurioz manę
vis szkal iszgydė. Arz apie tai pavarsinau savo
dragams ir tie, kurie kentė phiziskai, bandė
ir iszgydytais tapo. Tada asz visiszkai perillu-
dijau, kad kiekvienas kencziantis nuo tų ligų,
gali atgauti sveikatą vartojant tas gyduoles.
Daktaras davė man receptą ir gerai zinant, kad
danzelis galėtu pasinaudoti isz jo, asz pasiryžau
anteikti jį kiekvienam, kurie pareikalautu. Asz
noturu kę parduoti ir pinigų visal nenoriu. Asz
garsinu vien dėlto, kad szį zinia ne vienas gali
buti naudinga. Jeigu reikalanjete, raszkykite idė-
dami męsę ant atsakymo ir asz atelsiu jums tą
receptą lietuviszko kalboi. **KARL JOHNSON,**
33 Hohman st., Hammond, Ind.

NEŠKALTYKAI
Kapitalistai sako: kad darbininkai užmano ir
veikia, tai tas yra niekai.
Mes kuopelė darbininkų matydami jog musų
sunkiai užtrūti pinigai tenka pientiams kar-
cziamninkams. Taigi, uždejuome darbininkiszką
kar-ziamę, kur lietuviai po sunkaus darbo galės
susitrinti savo spēkas.
Kaletviai pribėgtę isz kity vietų gaus pas mus
melningą priėmimą ir prieteliszką rodą.
Lietuviu Prekystes SALONAS,
781 Bank str. WATERBURY, CONN.

Dr. Kallmerten
GARSINGAS SPECIALISTAS

Chroniszkų, nerviszkų ir privatiszkų ligų vyrų,
moterių ir vaikų kuris iszgydo per pacztą.

\$1.000

nagrados dnos dėl to gydintojo kuris iszgydė tiek
ligų ligų į tą laiką kiek Dr. K. Jojo gyduoles yra
dirbamos isz zolių ir ezaknų dėl kožno ligonio
atskyrimu. DR. KALLMERTEN ISZGYDĖ
TURKSTANCIUS. Danzelis likos gydintojų ap-
leisti saipo neiszgydė mi. Jeigu kenti ant kokios
norinte ligos, raszkykite pas Dr. K idant prisinetu
RODA (DYKAI). Apraszkykite gerai savo ligą, ly-
tį, (vyras ar moteriszkė) amžį, kiek svėri, truputį
plankų ligonio ir už 2 centus pacztinę markę o
apturėsi teisingą apraszymą ar galima bus iszgy-
dint ar ne. Adresas:

DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

Our fee returned if we fail. Any one send-
ing sketch and description of any invention will
promptly receive our opinion free concerning
the patentability of same. "How to Obtain a
Patent" sent upon request. Patents secured
through us advertised for sale at our expense.
Patents taken out through us receive special
notice, without charge, in THE PATENT REC-
ORD, an illustrated and widely circulated jour-
nal, consulted by Manufacturers and Investors.
Send for sample copy FREE. Address,
VICTOR J. EVANS & CO.,
(Patent Attorneys),
Evans Building, WASHINGTON, D. C.

TRAJANKA
(APSERGETA)

Vienatinis sutaisytojas tikrosios
Trajankos Suvienytose Valstijose,
geriausiai sudrutinaneczios, kuri susi-
deda isz 52 visokių zolių, szaknų,
zievių, sėklių, vaisių ir tt. isz viso
sviето szalių.

Ketvirta dalis svoro kasztuoja 25
centai, su prisiumtimu per pacztą 35
centai, \$1 00 už svarą.

Perkupeziams 10 svarų už \$6.00.

G. Hoffmann
lietuviszkas aptiekorius
103 Grand str.
BROOKLYN, N. Y.

Caecilia Hall.
GEO. SCHMIDT, prop.

101 & 103 Grand str.
Tarpe Wythe Ave. & Berry srt.
BROOKLYN, N. Y.

Kambariai draugyszių susirinki-
mams. Svetainė parsamdoma dėl
veselijų, balių ir tt. Gėrymai pir-
mos kliasos; vynu visokio skyriaus,
likierių ir Lager Bier.

Draugystės szv. Juozapo susirin-
kimai atsibuna kas 1 ir 3 Utarninką.
Draugystės szv. Kazimiero susi-
rinkimai atsibuna kas 1 ir 3 Petny-
czia.

D. L. & W. R. E.

Trukial iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto į Scranton
New York, Philadelphia, Binghamton, Elmira
Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei į Vakarus
Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto į Nanticoke
Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių
stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harris-
burg, Pittsburg, sa tim re, ir t. t.
Ant 2:25; 3:47; 4:10; 7:41 ir 10:15 po pietų į Scranton
New York, Buff lo, ir visų tarpinių stacijų.
Ant 2:00; 2:49; 4:22; 6:43; 9:50; 11:30 pietų į North-
umberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant
dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Balti-
more ir t. t.
Tiketetai už pigiausę prekę į visas szalias, Sziaurę
— Pietus, Rytus ir Vakarus ir į minksztujų anglių
aptelinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa

Drėimanto Elektros Kryzius.

Vadinamas teipgi Volta Kryzius, keli ta metu atėjo po iš-
kastas Anstrijoje, ir pasidėkavojant sa o nardai kryzius t.
eik prasipatino Vokietijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje ir ki-
ose Europos šalyse. Ir šiandien yra labiausiai pagėdėję, mas
alpo galingas vaistas nuo Reumatizmo ir d. agelio kitų kuno
negaliu

Elektros Drėimanto Kryzius gydo Reumatizma, teip m. skulu
aip ir sanariu Neuralgija ir kitus kuno skaudėjimus, Ner-
szkuma Nervu nusilpnėjima, Silpnuma, Prastota Nervu Gy-
oma, Nervu Nupuolima Nemiga, Abejoti guma, Dvasios Nu-
iolima, Hysterija, Paralyziu, Sustengima, Drebuly, Neuralgi-
t Apopaksija, Nuomara, szv. Vito Szoki Szirdies irakima,
alvos skaudėjima ir visus Nerviszko sistemo negėdėjimus.
Veikmė jo apsirėszkia pati per save begyjo keletos dienu,
et kartais užtrunka k-lese dienas

Kryzių reikia nesinti dieną ir nakty, pakabinti ant szilkinio
siurinko ant sarko angszaziau szirdines indonbos. Melyno-
pūsė turi but in spaczia apversta. Pri sz naudojima ir viena
vki ant dienos po to indė Kryziu in truputi drėngna geriau-
o ususo skystima ir laikyk per keleta minučių. Vėikame
surint pag-l amziu, ukensu reik su vandeniui atkiesiti. Prele
o kryzius yra v enas doleris ir svarantuojan e, kad jis sutik-
kla at naudą kaip kad eriausieje elektriszki dirz i kasz
nojanti penkiolika bel dvidešimts sykių daugiau. Koza
zeimvos san-vrys, sveikas ar ligotas niekadė neturi but b
o Elektriszko Kryzius, kurs yra geriausiu gelbėto um pries
visokias kuno negales ir skausmus. Prisiusk viena dolerį pe

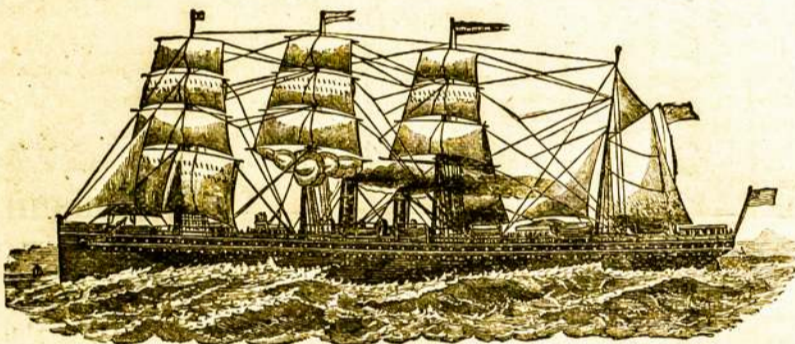
expresu, ar money order, arba registruotoj gromatoj, o mes tam-tai savais kasztais pasius me vier a
Elektriszka Drėimanto Kryziu, arba 6 už \$,0. Gaunamos tukstanziais rek mendacijės nuo ypatu,
kurios su pagelba szio Stebuklingo Kryzius iszsigydė. Yra uztektina dėl parodymo jo magiszkos
galybės Sztai pora tekiu rekomendaciju:

Asz naudojansi jusų Drėimanto Elektros Kryzių nuo 21 Kovo ir persitikirinau, kad tas kryzius tiv-
rat telp pagelbingas, kaip sakėtė. Per ilga laiką asz negalėjau valdyti savo deszines rankos ir daug
kentėjau: visada turėdavau laikyti ją pariszta. Po naudojimo begy dviejų sanvaiczių jusų Drėiman-
to Elektros Kryzius galėjau apsieiti jau te pariszimo Dabar su ta ranka neszu pilną kibirą van-
dens. Asz ir nežinau kaip atidėkavoti jums uz teip didėle suteikta man pagelba.

ANDRES MADSEN, 1655 Quincy Ave., OGDEN UTAH, April 15 1892

The Diamond Electric Cross Co. Dept 27, 306 Milwaukee ave., CHICAGO

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranezsti visiems lietuviams, jog epsiemiau agentyste ant
labaigėrų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas
dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms perva-
ziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuncziu pinigus į Lietuvą ir į kitus
krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire - insu-
rance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetėlių, užlaikau vyną
alų, degtines ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvyų ir nei
prabaszezius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN.

KAZUNO

TRAJANKA, TRAJANKA, TRAJANKA!

Privalo rasti kiekvienoje szeimyniszkoje stuboje, nes yra
svarbi naminė gyduolė.

Trajanka suramina nuvargusius nervus, pagerina smoką
ir apmalszina **Gumba.** 65 ct. su prisiuntimu per pacztą.

GUMBO-KURA, GUMBO-KURA.

Senei laukta gyduolė nuo Gumbo, patrukimo, skaudėji
mo po krutine ir tam panaszių ligų, Gumbo-kura ne tik ap-
malszina, bet ir praszalina Gumbą \$1.00 už praparetą su pri-
siuntimu \$1.25.

Raszyk pas aptiekoriu:

L. M. KAZUNAS,

107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

LENGVUMA

suteikia ir gydo visados kosulį,
bronchitis, perszalimą, gripą,
pradžią dziivos.

Severos Balsamas dėl Plauczių

Geriausia gyduolė nuo kosulio.
25 c. ir 50 c.

Visi skausmai ir nesmagumai
praėina po vartojimo.

Severos Aliejus szv. Gothardo

Linimentas szeimyniszkas
Prekė 50 ct.
Lietuviszku agentų reikalauja
me visur.

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydulės yra gaunamos
pas A. Groblevskį, 111 Main str
Plymouth, Pa.

LIETUVI-ZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Winkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pa-
gal naujusia madą, duoda drūtą ir
gerą materiją ir už pigę prekę.
Teipogį senus ant naujų perdirba.
Visi pas savo Tantięti.

Dr. Leonard Landes,

Lietuviszkas Daktaras.

134 E. 24 Ul. New York.

Garsingas gydytojas vyriszku ir
moteriszku ligų. Mokinosi universi-
tete New Yorke, praktikavo ligon-
bucziuose; Viedniuje, Berlyne, kara-
liszkoje mokykloje Londone, buvo
perdėtinu mokslo Labanon, Balle-
vue, Port Graduale Hospital College
ir t. t.

Uz tikrina iszgydyma

visų slaptų ir paprastų ligų, kaipo
tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą
vidurių galvos, nepomietį, apalpimą,
skaudulius, žaizdas, tynimą, mote-
riszkas ligas ir nevaisingumą. Gy-
dymui nerviszku ligų reikia naudot
elektrikinias prietaisas.

Ligas lytiszku dalii

iszgydysiu į keles dienas, taipogi
ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdziu-
vimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies,
akių, ausų, nustojimą pajiegu ir t. t.
Iszgydymą užtikrinu kiekviename
atsitikime. Chroniszkas ligas gydau
pasekmingai, ir slėpamas ligas užlai-
kau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.

Offiso valandos: nu 9 ryto iki 1 po piet
nu 5 po piet iki 8 vakaro
Nedėliomis: nu 8 iki 10½ val. ryto;
nu 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.

Uzpraszydami gydyklas prisiuski-
te \$1.00.

Jeigu sergi, tai para-zyk kiek
turi metų, kiek sveri ir apraszyk sa-
vo ligą, o asz prisiusiu gydyklas ku-
riomis iszsigydysi.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo
Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszko Paro-
dos už rupestinga, tei-
siuga ir artistiszka isz-
dirbima.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZAL- KINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę aprejšti guo-
dotiniems Kunigams ir guodotin.
Draugystėms, kad asz dirbu wi-
sus augszcziaus paminėtus daig-
tus Pigiausei, Teisingiausei
ir Geriausei, nes per 30 metų
užsiimdama iszdirbimais įgijau
geriausę praktiką ir dėl to galiu
wiską padirbt pigiau ir geriau ne-
gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

